

zelena dežela

Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

števila 114 / 2013

TEMA MESECA

Vlagaanje zahtevkov za ukrepe
kmetijske politike v letu 2013

» CVETKO
ZUPANČIČPredsednik
Kmetijsko
gozdarske
zbornice
Slovenije

Verjamem, da komaj čakate konec zime, da boste lahko začeli z delom zunaj. Tudi sam se tega veselim, saj si človek po dolgi zimi z delom v naravi okrepiti telo in zbistri duha.

Pomlad je tudi čas setve, ki je pogoj, da pride tudi čas žetve. Ob tem pa boste tisti, ki uveljavljate sredstva iz ukrepov skupne kmetijske politike (SKP), vseeno morali del časa nameniti vnosu zbirne vloge. Bodisi v pisarni kmetijskega svetovalca ali za domačim računalnikom. Letos je vsebinskih sprememb malo, zato upam, da boste vnos opravili hitro in brez zapletov.

Ob tem pa se poraja vprašanje, kako naprej. Potekajo zaključna pogajanja o višini (predvsem znižanju) proračuna Evropske unije za obdobje 2014–2020. Slovenija bo po zadnjem predlogu, za katerega so se poenotili predsedniki vlad sedemindvajseterice, potrditi ga mora še Evropski parlament, ostala neto prejemnica, vendar bo za kmetijstvo namenjenih manj sredstev. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je večkrat opozorila, da glede na položaj slovenskega kmetijstva zmanjšanje sredstev ni sprejemljivo in s predvideno višino sredstev ni zadovoljna. Kljub temu upamo, da bomo poiskali ukrepe in načine, da bodo sredstva v dobrobit slovenskega kmetijstva in podeželja čim bolj smotrno porabljena.

Ne glede na bruseljsko politiko se moramo ozreti vase in se vprašati, kaj lahko vsak postori, da bo pri oskrbi s hrano manj odvisen od drugih. S tem nagovarjam predvsem vas, ki ne živite od kmetijstva oziroma iz kmetovanja ne ustvarjate pomembnega dela svojih dohodkov. Pridelajte si sami del hrane, pri nakupu preostale hrane pa dajte prednost tisti, ki je zrasla v vaši bližini.

IZ VSEBINE

TEMA MESECA

VLAGANJE ZAHTEVKOV ZA UKREPE
KMETIJSKE POLITIKE V LETU 2013

Zaradi obsežnosti zakonodaje in zapletenosti postopkov izpolnjevanja zahtevkov, večina vlagateljev pride po pomoč h kmetijskim svetovalcem, ki so za to delo primerno strokovno in tehnično usposobljeni. Tudi letos bodo kmetijski svetovalci na 83 vnosnih mestih svetovali vlagateljem v zvezi z ukrepi kmetijske politike, nudili pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in izvedli elektronsko izpolnjevanje ter oddajo zahtevkov.

... več na strani 6.

AKTUALNO

ZAKAJ SHEMA ŠOLSKEGA MLEKA V
SLOVENIJI NE DELUJE

Odrpta javna razprava o prihodnosti shem šolskega mleka in sadja je priložnost za spremembe pri uvajanju sheme v slovenske vrtnice in šole. Glede na dejstvo, da je v EU ukrep Shema šolskega mleka vključenih 18

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Uredniški odbor: Danilo Markočič, Anita Jakuš, Anemarija Gerold, Vincenc Otoničar, Janko Rihtarič, Rok Sedminek • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • Tisk: SET, d.d. • Naklada: 92.000 izvodov.

milijonov otrok, uživanje mleka in mlečnih izdelkov med šoloobveznimi otroki ne bi smelo biti sporno.

... več na strani 14.

GOZD IN OBNOVLJIVI VIRI

KGZS NASPROTUJE PLAČEVANJU
DELA STROŠKOV, POVEZANIH Z
ODKAZILOM

Ekološke in socialne funkcije gozda ter prosto nabiranje gozdnih sadežev in druge dejavnosti nudijo družbi toliko koristi, da si lastniki, ki vzdržujejo gozd, zaslužijo brezplačne storitve javne gozdarske službe.

... več na strani 19.

PRAVNI NASVETI

PRAVNO VARSTVO KUPCEV IN
POTROŠNIKOV

Kmetje so udeleženci obeh strani poslovnega odnosa: nastopajo kot prodajalci pridelkov, izdelkov in storitev, predstavljajo pa tudi kupce ali potrošnike teh dobrin. Tokrat se bomo osredotočili na kmeta kot kupca oziroma potrošnika, natančneje na položaj, ko kupi izdelek ali storitev in ugotovi, da nima pričakovanih ali zahtevanih lastnosti.

... več na strani 24.

VABIMO

PODEŽELJE V MESTU 2013

Podeželje v mestu ponudnikom ponuja priložnost predstaviti se, biti opažen in dobro prodajati. Pridružite se nam!

... več na strani 27.

Manj denarja za kmetijstvo

V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije spremljamo sprejemanje večletnega finančnega okvira EU za obdobje 2014–2020. Na zasedanju Evropskega sveta je bil pretekli teden dosežen dogovor, ki bo ob dejstvu, da Slovenija ohranja status neto prejemnice, za kmetijstvo prinesel manj sredstev. Čeprav je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije večkrat opozorila, da zmanjšanje obsega sredstev ni sprejemljivo glede na pomen, razvitost in stanje kmetijstva v Sloveniji, je realni rezultat pogajanj po skopih uradnih podatkih za neposredna plačila v Sloveniji do 7-odstotno zmanjšanje višine nacionalne ovojnice do leta 2019 ter vsaj 20-odstotno realno znižanje sredstev za ukrepe Programa razvoja podeželja. Za znižanje je več razlogov, med katerimi so splošno zmanjšanje višine razpoložljivega proračuna, prerezporeditev sredstev med državami članicami

ter merila za oblikovanje ovojnic. Slednje je še posebej vplivalo na bodočo višino sredstev za razvoj podeželja, saj je bilo eno od meril bodoče razdelitve raven dodeljenih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v letu 2013 in ne raven dodeljenih sredstev za celotno programsko obdobje 2007–2013.

V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije izražamo nezadovoljstvo z doseženim, saj bo to pomenilo manj sredstev za programe in ukrepe, ki jih bomo v Sloveniji lahko izvajali. V prihodnjem obdobju mora Ministrstvo za kmetijstvo in okolje obnoviti sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije pri pripravi bodočega programa Razvoja podeželja, da bo pripravljen z izvedljivimi ukrepi, ki bodo kmetom ter podeželju prinesli največ koristi, pri čemer ne sme biti poudarek na razdeljevanju denarja, ampak na koristni uporabi razpoložljivih sredstev.

» ZBORNIČNI URAD

Ko v Prečni zadiši po pletenicah

V prostorih stare osnovne šole v Prečni se vsak februar začne zbirati staro in mlado. In vsi nekaj skrbno nosijo – le kaj bi to bilo? To so pletenice, neprecenljive vrednosti, ena lepša od druge.

Štiričlanska komisija strokovnjakov se mora kar potruditi, da korektno oceni 95 pletenic, ki so jih izdelovalci prinesli na ocenjevanje od vsepovsod – iz mnogih dolenskih krajev, pa iz Dobove, Grosuplja, Frankolovega, Domžal, Radomelj, Moravč, pa tudi iz Dola pri Ljubljani.

In prav pletenico Zlatke Tičar iz Dola pri Ljubljani je strokovna komisija ocenila z največ točkami. Drugo mesto so si delile Danica Parkelj iz Prečne, Nataša Rotar iz Dola pri Ljubljani in Dragica Janškovec iz Straže. Korak za njimi je bila Anja Parkelj iz Prečne.

Podeljenih je bilo 61 zlatih, 32 srebrnih in 2 bronasti priznanji. Strokovna komisija je pohvalila vse sodelujoče za visoko kako-

vost izdelave pletenic, predvsem za visoko zahtevnost pletenja, dobre senzorične lastnosti in izvirnost.

Če letos niste zbrali dovolj poguma, da bi se s svojo pletenico udeležili ocenjevanja, storite to prihodnje leto. Prizadevne članice Društva kmečkih žena Novo mesto bodo zagotovo ob pomoči Turističnega društva Straža, KGZS – Zavoda NM in Zveze kmetic Slovenije organizirale ocenjevanje in pripravile razstavo pletenic tudi prihodnje leto.

» MATEJA ZAJC

Kaj je sreča?

O tem, kaj je sreča in kako osrečiti sebe in druge, je na letošnji otvoritvi razstave suhokranjskih dobrot februarja v Žužemberku govorila dolgoletna predsednica Društva kmečkih žena Suha krajina – Žužemberk Slavka Legan. Kdo ji ne bi verjel, ko pa vedno žari od zadovoljstva in s svojo prijaznostjo in nalezljivim smehom osrečuje vse okrog sebe.

Pod njeno taktirko članice Društva kmečkih žena Suha krajina – Žužemberk ob pomoči Društva vinogradnikov Suha krajina, Društva čebelarjev Dvor in KGZS – Zavoda Novo mesto že 17 let v dvorani lovske družine pripravljajo razstavo krušnih izdelkov, medu, medenih izdelkov, ročnih del, izdelkov domače obrti in izdelkov otrok VVO Žužemberk s pokušino domačih dobrot. Razstava je vsako leto drugačna, vsako leto lepša, zanimivejša. Prava

paša za oči. Kdo bi verjel, da pridne domačinke uspejo vsako leto pripraviti izdelke, ob katerih obiskovalcem zastaja dih. Še večji pečat pa v srca prisotnih vtisne pozitivna energija, ki se pretaka po prizorišču razstave in ki poskrbi, da bogata dediščina Suhe krajine ne bo pozabljena.

» MATEJA ZAJC

Obvestilo

Vse imetnike partnerske kartice Petrol klub KGZS obveščamo, da se je z 28. februarjem 2013 iztekla akcija, s katero ste imeli možnost plačila dobavljene električne energije s petodstotnim popustom.

V kolikor še želite Petrol klub KGZS kartico, pa ste pristopne obrazce založili, nam to sporočite na elektronski naslov: petrol.klub@kgzs.si.

Le znanje in kakovostno delo sta ključa za izhod iz krize

Javna kmetijska svetovalna služba je pomemben spodbujevalec razvoja slovenskega kmetijstva in podeželja teh hkrati pomembna opora Ministrstvu za kmetijstvo in okolje pri izvajanju nacionalne in skupne evropske kmetijske politike v Sloveniji. Ker čakajo svetovalno službo v prihodnje veliki izzivi, je naš gost mag. Miran Naglič, vodja sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo na KGZS in hkrati vodja kmetijske svetovalne službe v Sloveniji.

Konec prejšnjega leta je KGZS na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje oddala svoj program dela za leto 2013. Glede na težave s financiranjem programa v preteklem letu pričakujete letos boljšo odzivnost s strani ministrstva in vlade?

Priznati moram, da so prvi vtisi zelo pozitivni, saj je včeraj (21. februarja, op. a.) vlada dala soglasje k Programu dela in finančnemu načrtu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in kmetijsko-gozdarskih zavodov za leto 2013. Prvič v zgodovini zbornice se je zgodilo, da smo dobili soglasje s strani vlade tako kmalu. Upam, da to tudi pomeni, da letos ne bo takšnih težav s financiranjem delovanja javne službe kmetijskega svetovanja kot lani in da bodo zagotovljena sredstva v državnem proračunu tudi v resnici prišla tja, kamor so namenjena.

Program dela je verjetno prilagojen razmeram tako v državi kot v samem kmetijstvu?

Seveda smo pri pripravi programa upoštevali tako Zakon o uravnoteženju javnih financ kot tudi dodatne varčevalne ukrepe ministrstva. Kmetijska svetovalna služba bo cilje racionalizacije delovanja javnih služb dosegla z zniževanjem stroškov poslovanja in povečanjem ak-

Mag. Miran Naglič, vodja sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo pri KGZS in Kmetijske svetovalne službe (Foto: Ma. P.)

tivnosti za pridobivanje dodatnih sredstev.

V programu dela so upoštevane tudi usmeritve, opredeljene v Resoluciji o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020, ter naloge, ki izhajajo iz Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov, Zakona o kmetijskih zemljiščih in potrjenega programa za petletno obdobje na področju reje domačih živali.

Kaj pa vsebina programa?

Znotraj vsebinskih nalog so navedene prioritete s področja

živinoreje, ekološkega kmetovanja, pridelave vrtnin ter okoljsko sprejemljive pridelave poljščin in kmetijskih rastlin. Program upošteva priporočila, ki jih je podalo Računsko

sodišče Republike Slovenije ob reviziji Programa razvoja podeželja in se nanašajo na uspešnost javne kmetijske svetovalne službe pri izvajanju ukrepov in ciljev Programa razvoja po-

Temeljne naloge javne kmetijske svetovalne službe: svetovanje, izobraževanje in usposabljanje kmetov, svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva, pomoč pri črpanju sredstev ukrepov kmetijske politike, organizacija strokovnih prireditvev ter spodbujanje in pomoč pri povezovanju in združevanju kmetov, svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih podjetij, usmerjanje razvoja gospodarjenja na kmetijah ...

deželja 2007–2013.

V drugi polovici tega leta in predvsem v letu 2014 nas čaka tudi zelo pomembna naloga pri pripravi izhodišč Slovenije za nov finančni okvir Evropske unije v obdobju od 2014 do 2020. Veliko dela nas čaka pri seznanjanju in pripravi na novo programsko obdobje, saj bodo verjetno spremenjeni pogoji za okoljska in druga plačila. Temu primerno se bo spremenila tudi aplikacija za elektronski vnos zbirnih vlog, kar pomeni tudi več dela pri pripravi izvedbe same kampanje.

Omenili ste elektronski vnos zbirnih vlog. Letošnja kampanja se je pravkar pričela.

Kot veste, zaradi obsežnosti zakonodaje in zapletenosti postopkov izpolnjevanja zahtevkov večina vlagateljev pride po pomoč h kmetijskim svetovalcem, ki so za to delo primerno strokovno in tehnično usposobljeni. Tudi letos bodo kmetijski svetovalci na 83 vnosnih mestih svetovali vlagateljem v zvezi z ukrepi kmetijske politike, nudili pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in izvedli elektronsko izpolnjevanje ter oddajo zahtevkov.

Glede na to, da letos ni bilo veliko sprememb in da imamo že utečeno ekipo, ne pričakujem veliko zapletov. Vseeno pa pozivam bralce, da se za termin izpolnjevanja in oddaje vlog čim prej dogovorijo s svojim kmetijskim svetovalcem.

Slovensko kmetijstvo mora biti bolj konkurenčno v Evropski uniji. Kako to doseči?

Sam vidim tukaj zelo pomembno vlogo kmetijske svetovalne službe. Zagotovo se mora bolj posvetiti pospeševanju novih proizvodnih usmeritev in panog, ki so bolj dohodkovno

zanimive. Pri tem je treba upoštevati, da se bodo pogoji za varovanje naravnih virov, kot sta voda in zemlja, še bolj zaostrovali. Tudi same kmetije se bodo kmalu soočile z nujno po tehnološkem in organizacijskem napredku, zato pričakujem, da jim bo svetovalna služba lahko stala ob strani in jim nudila vso strokovno in organizacijsko pomoč.

Javna služba kmetijskega svetovanja bo kljub velikemu zmanjšanju količine denarja ohranila celovitost svetovanja v tehnološkem in teritorialnem smislu. Zmanjšanje sredstev pa se bo vseeno poznalo pri manjšem številu ur za posamezne naloge. Zato se lahko zgodi, da bo v prihodnjih letih poleg časa zmanjkalo tudi strokovnega znanja za vrhunske tehnološke nasvete. Zaradi manj denarja bo namreč trpelo strokovno znanje svetovalcev in specialistov, posledično pa se bo to poznalo tudi na naših kmetijah.

Če želimo slediti ciljem razvoja slovenskega kmetijstva, kot to določa Resolucija o strateških usmeritvah slovenskega kmetijstva, moramo ustvarjati novo znanje in za njegov prenos do uporabnikov nameniti več denarja. Le znanje in zavest o kakovostnem delu sta ključa za izhod iz sedanje krize.

Finančni načrt Evropske unije za obdobje 2014–2020 je pred sprejetjem. Ali si slovensko kmetijstvo lahko obeta več denarja iz evropske vreče?

Žal ne. Kljub temu da Slovenija ostaja neto prejemnica, kar pomeni, da bomo iz evropskega proračuna dobili več kot vanj plačali, bo za kmetijstvo namenjenega manj denarja. V kmetijski svetovalni službi menimo, da zmanjšanje obsega sredstev ni sprejemlji-

vo glede na pomen, razvitost in stanje kmetijstva v Sloveniji. A dejstvo je, da to pomeni do sedemodstotno zmanjšanje višine nacionalne ovojnice do leta 2019 ter vsaj dvajsetodstotno realno znižanje sredstev za ukrepe Programa razvoja podeželja. Preprosto rečeno: dobili bomo manj sredstev za izvajanje programov in ukrepov. Menim,

da bo v prihodnjem obdobju Ministrstvo za kmetijstvo in okolje moralo okrepiti sodelovanje s kmetijsko svetovalno službo pri pripravi programa Razvoja podeželja, da bo ta pripravljen z izvedljivimi ukrepi. Ti morajo kmetom ter podeželju prinesiti največ koristi.

»ROBERT PEKLAJ

POMEMBNEJŠI DOSEŽKI JAVNE KMETIJSKE SVETOVALNE SLUŽBE V LETU 2012:

Izvedena številna izobraževanja in strokovna svetovanja kmetom
Kmetijski svetovalci prek različnih oblik izobraževanja kmetom podajajo nova tehnološka znanja, znanja za povečevanje dohodka na kmetiji in ohranjanje obstoječih oziroma ustvarjanje novih delovnih mest na kmetijah.

Svetovanje za izvajanje navzkrižne skladnosti

Kmetijski svetovalci so obiskali več kot 3.000 kmetij. Ti pregledi, ki so za kmete brezplačni, so izključno svetovalne narave pri zagotavljanju izpolnjevanja vseh pogojev navzkrižne skladnosti in velika pomoč kmetom, da se dobro pripravijo na morebitno kontrolo.

Svetovanje na področju vodenja FADN knjigovodstva

Kmetijska svetovalna služba je že od vsega začetka spremljanja tovrstnega knjigovodstva vključena tako na področju vzpostavitve sistema knjigovodstva kot tudi spremljanja vodenja in svetovanja. V letu 2012 je služba svetovala skupno 1200 reprezentativnim kmetijam in 2200 kmetijam, ki so zaradi pridobitve javnih sredstev dolžne voditi knjigovodstvo.

Uspešno izvedena kampanja za zahtevke za neposredna, izravnalna in kmetijsko-okoljska plačila in koriščenje EU sredstev za kmetijstvo

Kampanja za oddajo zahtevkov za ukrepe kmetijske politike v letu 2012 je bila uspešno izvedena. Kmetijski svetovalci so vnesli 58.991 vlog, kar predstavlja 99,5 % vseh oddanih vlog. Preko sistema neposrednih plačil, plačil za območja z omejenimi dejavniki (OMD) in kmetijsko-okoljskih plačil (KOP) letno kmetijska gospodarstva prejmejo preko 220 milijonov evrov.

Dopolnilne dejavnosti na kmetijah

Vse več kmetij potrebuje dodaten dohodek na kmetiji, da si zagotovi primerne življenjske pogoje, zato jim kmetijska svetovalna služba pomaga pri usmerjanju v razvoj dopolnilnih dejavnosti. V letu 2012 je služba nudila pomoč okrog 800 kmetijam pri registraciji novih dopolnilnih dejavnosti.

Vlaganje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike v letu 2013

Na izpostavah javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS se je že začel elektronski vnos zbirnih vlog – vlaganje zahtevkov za ukrepe kmetijske politike.

Pred oddajo zbirne vloge priporočamo vsem vlagateljem, da v registru kmetijskih gospodarstev (RKG) preverite pravilnost vrisa GERK-ov na svojem kmetijskem gospodarstvu (KMG).

Vsi, ki imate dostop do interneta, lahko to najlažje naredite kar od doma, prek spletnega pregledovalnika (<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>). Dostop do vaših podatkov je mogoč z vpisom vaše KMG-MID številke.

Pregled GERK-ov še posebej svetujemo nosilcem kmetijskih gospodarstev, ki imate zemljišča v južnem delu Slovenije. Na tem območju so lani novi letalski posnetki nadomestili stare iz leta 2009, zato so tu še posebej razvidne spremembe stanja rabe zemljišč v zadnjih letih.

Pri pregledu bodite pozorni, da so na letalskih posnetkih meje vaših GERK-ov pravilno izrisane glede na dejansko stanje v naravi. Iz GERK-ov je treba izločiti ceste, dvorišča, jake, razna nasutja gradbenega ali kakšnega drugačnega materiala, na novo zgrajene objekte, zaraščene površine ipd., javiti spremembe rabe (njiva, travnik, trajni nasad ...), odjaviti zemljišča, ki jih ne uporabljate več, in odpraviti vse preostale nepravilnosti na GERK-ih. Do plačil tudi niso upravičene po-

Pri izpolnjevanju zbirne vloge pri kmetijskih svetovalcih imejte s sabo vse potrebne dokumente. (Foto: Ma. P.)

vršine, na katerih se sicer lahko pasejo živali, vendar so preveč poraščene z drevjem in grmovjem oz. imajo prenizko pokrovnost travinja (npr. gozd, zemljišča v zaraščanju, skalnate površine, izkrčene površine, na katerih še ni vzpostavljena ustrezna pokrovnost travinja).

Z administrativnimi kontrolami je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) za nekatera KMG odkrilo neurejeno stanje v RKG (neusklajenost GERK-ov z dejansko rabo, neurejeni podatki o nosilcu, neurejeni podatki o trajnih nasadih itd.). Nosilci teh KMG ste bili o tem pisno obveščeni na »obve-

stilu o odvedeni akontaciji dohodnine« s strani ARSKTRP. Izpis morebitnih napak v RKG si lahko vsak nosilec pogleda tudi v že prej omenjenem spletnem pregledovalniku, kjer se vam pod naslovom »Seznam napak na KMG« (levo spodaj) izpišejo morebitne napake. Tudi če pod tem naslovom ni navedenih napak, je skrben pregled vrisanih GERK-ov vseeno potreben!

Če se izpiše opozorilo o neusklajenih podatkih, jih morate na upravni enoti (UE) obvezno uskladiti vsaj en dan pred vnosom zbirne vloge, sicer vnos vloge ne bo mogoč.

Ker se je kampanja za vnos zahtevkov že začela, pozivamo vse vlagatelje, da s pregledom svojih podatkov v RKG ne odlašate in se v primeru potrebnih dopolnitev pravočasno dogovorite za ureditev le-teh na pristojni UE.

POMOČ PRI ODDAJI ZBIRNIH VLOG

Zaradi obsežnosti zakonodaje in zapletenosti postopkov izpolnjevanja zahtevkov, večina vlagateljev pride po pomoč h kmetijskim svetovalcem, ki so za to delo primerno strokovno

Na naročeni termin za pomoč pri izpolnjevanju zbirne vloge pri kmetijskih svetovalcih vas prosimo, da prinesete naslednje dokumente:

- zbirno vlogo in ostale zahtevke za leto 2012,
- v primeru, da pride namesto nosilca kmetije na izpolnjevanje zbirne vloge pooblaščenec, mora le-ta prinesiti dve originalno podpisani navadni pooblastili, za kateri obrazec lahko prejmete pri kmetijskih svetovalcih ali pa ga poiščete in natisnete s spletnih strani Agencije ali KGZS,
- v primeru spremenjenega transakcijskega računa kartico oziroma knjižico novega transakcijskega računa,
- seznam vseh živali na dan 1. februar 2013,
- zadnji izpis iz centralnega registra govedi (CRG), če ga vlagatelj ima,
- ažuriran register govedi na KMG (rumena knjiga),
- izmere posameznih poljin (površine in razdalje) za posamezne GERK-e njiv, na katerih gojite več vrst rastlin,
- v primeru oddaje živinskih gnojil je treba imeti podatke o prejemnikih gnojil ter vrsto in količino oddanih gnojil,
- odločbo o obveznostih KOP, če je KMG vključeno v KOP,
- v primeru izvajanja podukrepa reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali (PAS) seznam živali z identifikacijskimi številkami,
- podatek o individualni referenčni količini mleka za tekoče leto in o povprečni mlečnosti, če ima kmetija izračun povprečne mlečnosti,
- ostale dokumente o kmetijskem gospodarstvu, ki bodo lahko v pomoč pri izpolnjevanju vloge in zahtevkov (odločbo o dodelitvi oziroma prenosu plačilnih pravic, zapisnike kontrolorjev, zadnji izpis o urejenih GERK-ih iz registra kmetijskih gospodarstev, odločbe o prejetih plačilih za preteklo leto, morebitne še nerešene pritožbe na odločbe ...).

in tehnično usposobljeni. Tudi letos bodo kmetijski svetovalci na 83 vnosnih mestih sveto-

vani vlagateljem v zvezi z ukrepi kmetijske politike, nudili pomoč pri izpolnjevanju zbirnih

vlog in izvedli elektronsko izpolnjevanje ter oddajo zahtevkov. Zaostren finančni položaj

v javnem sektorju je vplival na odločitev MKO, da javni službi kmetijskega svetovanja ne sofinancira stroškov dela kmetijskih svetovalcev za vnos in oddajo zbirnih vlog, zato po Uredbi o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2013 nosilec KMG v celoti financira stroške vnosa (elektronsko izpolnitev in vložitev zbirne vloge) v višini 31,40 evra na uro vnosa.

Pomoč vlagateljem bo potekala po sistemu naročanja, ki bo na posameznih območjih potekalo enako kot v preteklih letih. O naročanju se lahko podrobneje pozanimajte na izpostavah javne službe kmetijskega svetovanja.

POMEMBNO JE ZNANJE

Dokaj veliko število ugotovljenih napak pri administrativnih kontrolah in kontrolah na kraju samem vedno vzbudi vprašanja, ali so nosilci KMG dovolj obveščeni o pogojih izvajanja posameznih ukrepov, kot so vodenje evidenc, uporaba sredstev za varstvo rastlin, zahteve navzkrižne skladnosti (NS) ... Kljub temu da se v časopisih, na spletnih straneh in na izobraževanjih javne službe kmetijskega svetovanja veliko piše in govori o tem, se za tovrstna lastna izobraževanja ne vzame dovolj časa in velikokrat le površno pozna zahteve pri posameznih ukrepih, ki se preverjajo z administrativno kontrolo in tudi s kontrolo na kraju samem. Prav tako bi bilo dobro, da se predvsem pri izvajanju KOP podukrepov in pri zahtevah NS nosilci KMG podučite tudi o smislu postavljenih zahtev, ki bodo na ta način sčasoma postale smiselno postavljene omejitve in ne le pogoji, za katere se ob izvajanju le-teh prejme nekaj sredstev.

ROKI ZA ODDAJO ZBIRNE VLOGE, PRILOG ...

Redni rok za vložitev zbirne vloge (zahtevkov za izplačilo plačilnih pravic z vsemi dodatki, zahtevkov za OMD, KOP, zahtevkov za ERG ...)	26. februar – 6. maj 2013
25-dnevni zamudni rok za vložitev zbirne vloge (1 % znižanje plačil/delovni dan za vse zahtevke)*	7. – 31. maj 2013
Sprememba zbirne vloge , ki vključuje spremembo zahtevkov, dodajanje novih zahtevkov in novih GERK-ov, ki so v RKG vneseni že po oddaji zbirne vloge	7.– 31. maj 2013, brez znižanja plačil
Obrazec B1 za oddajo in nabavo živinskih gnojil lahko oddate skupaj z zbirno vlogo ali posebej	Najpozneje do 2. septembra 2013
Zapisnik o prigonu živali na pašo na planino ali skupni pašnik (za podukrep KOP planinska paša s pastirjem mora biti oddana tudi pogodba s pastirjem)	Do 1. julija 2013
Primer višje sile mora upravičenec pisno sporočiti Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) in priložiti dokazila.	V 10 delovnih dneh od dneva, ko to lahko stori
Udeležba na izobraževanju priznanem za KOP v obsegu 4 ure – velja za upravičence, ki so vključeni v izvajanje podukrepov KOP	Do 31. avgusta 2013

*Če se zbirna vloga odda po 25-dnevnem zamudnem roku, to je po 31. maju 2013, so vsi zahtevki iz zbirne vloge zavrnjeni.

V primeru, da se boste po pomoč pri izpolnjevanju vloge obrnili na javno službo kmetijskega svetovanja, se čim prej dogovorite za termin. (Foto: Ma. P.)

Za boljšo obveščenost so tudi letos na ARSKTRP in MKO pripravili »Kratek opomnik za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike za leto 2013«. Ta informativni list so vam posredovali kmetijski svetovalci, ki

so ga od februarja naprej delili na vseh izobraževanjih ali individualnih srečanjih z vami, na voljo pa vam je tudi pri kmetijskih svetovalcih, ko pridete na vnos zbirne vloge.

Glede na pomen znanja,

pozivamo vse, ki se ukvarjate s kmetovanjem, da se poskušate o pogojih za posamezne ukrepe, rokov, postopkih, urejanju GERK-ov, ipd. kar se da dobro informirati iz vseh razpoložljivih virov. Vabimo

vas tudi, da se glede vseh morebitnih nejasnosti obrnete na kmetijske svetovalce pri KGZS.

Z VNOSOM NE ODLAŠAJTE NA ZADNJE DNI

Če bi izplačila za ukrepe kmetijske politike dodeljevali po vrstnem redu prejemanja zahtevkov, bi se zagotovo že prvi dan na vnosu vlog trlo vlagateljev. Ker pa temu ni tako, se vsako leto na vas obračamo s prošnjo, da z oddajo zbirne vloge ne odlašate. Z upoštevanjem tega lahko pripomorate k lažjemu načrtovanju in razporejanju dela kmetijskih svetovalcev ter k zmanjšanju obremenitve v zadnjih dneh. Zato vas pozivamo, da se za termin izpolnjevanja in oddaje vlog čim prej dogovorite z vašim kmetijskim svetovalcem.

»DR. JERNEJ DEMŠAR

Uveljavljanje neposrednih plačil v letu 2013

Letos je sistem in način uveljavljanja zahtevkov za neposredna plačila enak kot lani. Vsi zahtevki za neposredna plačila se oddajajo v okviru Zbirne vloge za leto 2013 v času od 26. februarja do vključno 6. maja.

Bistveni del neposrednih plačil (NP) predstavljajo plačilne pravice (PP), katerih vrednost je sestavljena iz regionalnega plačila za njive oz. travinje ter morebitnih zgodovinskih dodatkov. Proizvodno vezani plačili predstavljata zahtevek za dodatno plačilo za ekstenzivno rejo ženskih govedih in zahtevek za dodatno plačilo za mleko za gor-

ska višinska in strma kmetijska gospodarstva (vezana na število upravičenih živali oz. na individualno referenčno količino mleka posameznega kmetijskega gospodarstva). V nadaljevanju vas želimo spomniti predvsem na določene spremembe, možnosti in zahteve, na katere morate biti vlagatelji pozorni ob uveljavljanju NP.

UPRAVIČENOST DO PLAČIL GLEDE NA VRSTO PRIDELAVE

Sprememba Uredbe o neposrednih plačilih za leto 2013 natančneje določa uveljavljanje NP v **rastlinjakih**. Do plačil so upravičena le kmetijska gospodarstva (KMG), katerih pridelava v rastlinjakih poteka na zemljišču. Če se pridelava tako v

rastlinjaku kot tudi na prostem izvaja v lončkih, hidroponiki ... in ne poteka neposredno na zemljišču, te površine niso upravičene do NP.

IZKORIŠČENOST PP

Kmetijska gospodarstva so upravičena do izplačila PP le za upravičene površine – upravičena kmetijska zemljišča

(GERK-e), večje od 0,1 ha in v skupnem obsegu vsaj 0,3 ha na posameznem kmetijskem gospodarstvu. Za izplačilo PP morate tako KMG zagotoviti zadosten obseg upravičenih kmetijskih zemljišč. Če ima določeno kmetijsko gospodarstvo 4 PP in le 3,5 ha ugotovljenih upravičenih površin (UP), bo dobilo izplačano le 3,5 PP.

Plačilne pravice, ki niso bile izkoriščene vsaj v enem izmed dveh zaporednih let (v letu 2011 oz. v letu 2012), se bodo izdvojile v nacionalno rezervo in tako postale trajno izgubljene za določeno kmetijsko gospodarstvo. Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja bo odločbe o izdvojitvi PP v nacionalno rezervo izdala najkasneje do 5. marca 2013. Za kmetijska gospodarstva, ki do 5. marca še ne bodo imela izdanih odločb za izplačilo PP za leto 2012, pa bodo odločbe o izdvojitvi PP v nacionalno rezervo izdali najkasneje do 15. maja.

PRIDOBITEV PP IZ NACIONALNE REZERVE

Tako kot v preteklih letih, tudi v letu 2013 velja, da KMG, ki na

Zahtevak za dodatno plačilo za ERŽ vložite le tisti, ki imate upravičene živali. (Foto: Ma. P.)

novi začnejo opravljati kmetijsko dejavnost, nosilci KMG, ki so se znašli v posebnih razmerah, nosilci KMG, katerim so bile ugodno rešene pritožbe iz preteklih let, lahko na novo pridobijo PP iz nacionalne rezerve. Agencija mora za zahtevke, vložene do 31. marca letos, izdati odločbe najkasneje do konca aprila, tako da lahko vlagatelji do 6. maja še v rednem roku oddajo zahtevke za izplačilo PP za letos.

PRAVILNA PRIJAVA POVRŠIN JE NAJBOLJŠE JAMSTVO ZA IZPLAČILO VSEH PP

Kljub temu da se zelo pogosto poudarja pomembnost pravilne prijave površine, je pri kontrolah na kraju samem še vedno ugotovljenih veliko napak pri prijavi površin, ki vpliva na višino izplačila PP in posledično tudi na izkoriščenost PP. Kontrolorji pri kontroli na kraju samem ugotavljajo še vedno veliko čezmernih – prevelikih prijav površin oziroma uveljavljanje neupravičenih (nekmetijskih) površin.

Pri uveljavljanju vseh zahtevkov na površino bodite pozorni na pravilno prijavo upravičenih površin.

Pred oddajo zahtevkov natančno preverite pravilnost vrisanih GERK-ov in izločite vse neupravičene dele površin (zaraščene, neobdelane površine, novo nastale ceste, objekte na kmetijskih zemljiščih ...),

skratka vse površine, ki jih ne uporabljate v kmetijske namene, in se na ta način izognete znižanju vseh vrst plačil na površino, ne le neposrednih, ampak tudi OMD in KOP plačil.

ZAHTEVAK ZA DODATNO PLAČILO ZA ERŽ VLOŽITE LE TISTI, KI IMATE UPRAVIČENE ŽIVALI

Lani je več kot 4.000 KMG vložilo zahtevak za **ekstenzivno rejo ženskih govedi (ERŽ)** kljub temu, da niso imeli upravičenih živali (KMG sploh niso imela ženskih govedi). Vlaganje zahtevkov brez upravičenih živali je nesmiselno, saj vpliva na izvajanje povečanega obsega kontrol za te zahtevke na pregled upravičenosti zahtevkov in posledično na zakasnitev pri obdelavi zahtevkov in izplačilu NP.

Poleg tega, da se uveljavljajo zahtevki le za upravičene živali, je zelo pomembno, da poskrbite za pravilno in pravočasno označitev vseh živali na vašem kmetijskem gospodarstvu in pravočasno nadomestitev ušesnih

Do neposrednih plačil v rastlinjakih so upravičeni tisti, ki imajo pridelavo na zemljišču. (Foto: Ma. P.)

znamk v primeru izgube le-teh, pravočasno sporočanje premikov (prihodov/odhodov/telitev) živali, vpis živali v register govedi na gospodarstvu ..., saj te zahteve vplivajo ne le na upravičenost do zahtevkov za dodatno plačilo za ERŽ, ampak po sistemu navzkrižne skladnosti tudi na znižanje plačil pri ostalih uveljavljenih zahtevkih, tudi pri zahtevkih na površino.

Do zahtevka za ERŽ so upravičena tudi KMG, ki redijo krave molznice, in sicer se za ta KMG na podlagi individu-

alne referenčne količine mleka in povprečne mlečnosti ugotovi število živali, ki spadajo v čredo krav molznic, in število živali, upravičenih do zahtevka za ERŽ. KMG, ki so vključena v kontrolo mlečnosti pri Kmetijskem inštitutu Slovenije, lahko tudi zahtevajo, da se pri izračunu razmejivte črede (na krave molznice in krave, namenjene reji telet za prirejo mesa) upošteva mlečnost na njihovem kmetijskem gospodarstvu in ne povprečna mlečnost, ki znaša 4.787 kg. Upoštevanje mlečno-

sti kmetijskega gospodarstva je smiselno za KMG, ki imajo višjo mlečnost v primerjavi s povprečno mlečnostjo.

Tu poudarjamo le določene možnosti, zahteve in napake pri uveljavljanju NP za leto 2013, saj je na teh področjih največ vprašanj in napak. Vsekakor so poleg teh zahtev pomembne tudi ostale, ki jih nismo navedli. Predlagamo, da se o podrobnostih uveljavljanja NP na posameznem kmetijskem gospodarstvu, o številu PP na vašem KMG, izkori-

ščenosti PP, zahtevah in omejitvah pri uveljavljanju zahtevkov za NP podrobneje informirate v daljših navodilih za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike za leto, ki jih najdete na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije www.kgzs.si in AKTRP www.arsktrp.gov.si ter seveda pri svetovalcih kmetijske svetovalne službe pri KGZS.

»MARINKA KOROŠEC

Kmetijsko-okoljska plačila v letu 2013

Če je pri uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike v preteklih letih veljal rek, da so edina stalnica nenehne spremembe, tega letos ne moremo trditi.

Kljub temu da ni velikih in bistvenih sprememb, opozarjamo na nekatere možnosti, ki jih ponuja Uredba o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 v letih 2010–2013 (v nadaljevanju: Uredba KOP), ter na nekatere napake, ki najpogosteje povzročajo znižanje sredstev pri določenih podukrepih kmetijsko-okoljskih plačil (KOP).

JE LETOS MOGOČE VSTOPITI V NOVE UKREPE?

Kmetijsko gospodarstvo (KMG) lahko letos **vstopite na novo v podukrepe KOP** oziroma prevzamete nove obveznosti za izvajanje podukrepov:

- ekološko kmetovanje (EK), tako za izvajanje kot tudi za preusmerjanje,

- neprezimni posevki (NEP),
- travniški sadovnjaki (TSA),
- strmi vinogradi z nagibom 30–40 % (V30) oz. z nagibom nad 40 % (V40),
- reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali (PAS),
- ohranjanje ekstenzivnih kraških pašnikov (EKP),
- ohranjanje posebnih traviščnih habitatov (HAB),
- ohranjanje traviščnih habitatov metuljev (MET),
- ohranjanje stelnikov (STE),
- ohranjanje habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov na območjih Natura 2000 (VTR) in
- ohranjanje kolobarja (KOL) ter ozelenitev njivskih površin (ZEL) na območjih vodnih teles podzemnih voda Dravske, Murske in

Savinjske kotline ter na prispevnih območjih zadrževalnikov Šmartinsko, Perniško, Gajševsko in Ledavsko jezero.

KAKO JE S POVEČANJEM/ZMANJŠANJEM OBVEZNOSTI IZVAJANJA PODUKREPOV KOP, PODALJŠANIMI V LETU 2012?

Upravičenci ste letos dolžni izvajati podukrepe KOP na površinah, za katere ste v letu 2012 podaljšali svoje obveznosti. Letos upravičenci lahko zmanjšate površine, vključene v posamezen podukrep, za največ 10 % glede na lani, povečanje površin pa ni mogoče, razen za podukrepe, za katere lahko prevzamete nove 5-letne obveznosti (podukrepi, navedeni

zgoraj).

V kolikor nosilci kmetijskih gospodarstev (KMG), ki ste lani na določenih površinah izvajali podukrepe KOP, letos teh obveznosti iz določenih razlogov ne želite nadaljevati, imate možnost, da te površine skupaj z obveznostmi izvajanja podukrepov brez sankcij oziroma vračila sredstev prenesete na drugo kmetijsko gospodarstvo, to pa mora prevzete obveznosti na prenesenih površinah izvajati tudi letos. Nosilci KMG lahko obveznosti prenesete ob oddaji zbirne vloge z F obrazcem. Druga odstopanja od obveznosti med letoma 2012 in 2013 je treba pojasniti na obrazcu »Pojasnilo k zbirni vlogi« ob oddaji zbirne vloge, Agencija pa bo na podlagi pregleda teh pojasnil odločila o upravičenosti

odstopanj oz. o potrebnem vračilu prejetih sredstev.

NAPAKE IN KRŠITVE PRI IZVAJANJU PODUKREPOV KOP

Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je pri izvedbi kontrol ugotovila napake in kršitve pri slabih 30 % vseh KOP zahtevkov. Ti rezultati pomenijo, da je imelo skoraj vsako tretje KMG, ki uveljavlja kmetijsko-okoljska plačila, znižana plačila, do katerih bi lahko bilo upravičeno.

Na višino izplačil v največji meri lahko vplivata upravičenci sami, in sicer najprej s pravilno in natančno prijavo površin oz. živali ter nadalje z izpolnjevanjem predpisanih zahtev in omejitev pri posameznih podukrepih.

NAJPOGOSTEJŠE KRŠITVE

Na podlagi analize najpogostejših kršitev pri vseh ali le pri določenih podukrepih KOP je v nadaljevanju navedenih sedem najpogostejše kršenih zahtev. S pozitivnimi ali negativnimi odgovori na spodaj navedene trditve lahko preverite, ali so ti pogoji pri izvajanju podukrepov na vašem kmetijskem gospodarstvu izpolnjeni ali ne:

- Na KMG redno vodimo evidence o vseh delovnih opravilih za vse podukrepe, ki jih izvajamo.
- Načrt kolobarja imamo izdelan že vse od vstopa v podukrepe ohranjanje kolobarja, ozelenitev njivskih površin, neprezimni posevki, pokritost tal na vodovarstvenem območju in pri ostalih podukrepih, ki zahtevajo izvajanje kolobarja. Načrt kolobarja imamo izdelan za vse površine, na katerih podukrepe izvajamo, ter tudi se-

Načrt kolobarja imamo izdelan za vse površine, na katerih podukrepe izvajamo, setev pa izvajamo v skladu z načrtom kolobarja. (Foto: Ma. P.)

tev na vseh njivskih površinah izvajamo v skladu z načrtom kolobarja.

- Na KMG se redno izobražujemo iz okoljskih vsebin vsaj v obsegu 4 ure letno (v obdobju od 1. septembra preteklega leta do 31. avgusta tekočega leta).
- Za podukrepe ekološkega kmetovanja in integriranih pridelav smo se najkasneje do konca decembra preteklega leta vključili v kontrolo integrirane oz. ekološke pridelave.
- Vse površine, na katerih uve-

Predlagamo vam, da se glede sporočanja posameznih sprememb na vašem kmetijskem gospodarstvu obrnete na kmetijske svetovalce na vašem območju, ki vam bodo svetovali glede načina in nujnosti sporočanja sprememb na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja.

ljavljamo podukrepe KOP, so upravičene kmetijske površine, po teh površinah ne potekajo ceste, ni grmovne in druge zarasti, stavb, dolgotrajnih odlagališč kmetijskih in nekmetijskih materialov. Izločene so tudi vse neupravičene kmetijske površine, večje od 100 m² (npr. njivske površine na travniku ...).

- Na kmetijskem gospodarstvu imamo na njivskih površinah, na katerih uveljavljamo podukrep ozelenitev njivskih površin, živo prezimno odejo – posejano prezimno poljščino, primerno za ozelenitev, najkasneje do 25. oktobra tekočega leta ter zelena odeja pokriva njivske površine od 15. novembra tekočega leta do 15. februarja naslednjega leta.
- Na kmetijskem gospodarstvu uporabljamo mineralna gnojila in imamo izdelane gnojilne načrte za vsak GERK posebej na podlagi veljavnih analiz.

Predlagamo, da se upravičenci ob oddaji zbirne vloge ponovno informirate o zahtevah in omejitvah pri podukrepih, ki jih uveljavljate in izvajate na vašem KMG. V primeru kakršnihkoli nejasnosti oz. dvoma o izpolnjevanju zahtev posameznih podukrepov se lahko obrnete na kmetijske svetovalce, ki vam bodo vse zahteve ponovno pojasnili in razložili.

Hkrati vas tudi pozivamo, da po oddaji zbirne vloge v primeru sprememb površin, števila živali ali zaradi drugih sprememb in razlogov, ki vplivajo na izpolnjevanje obveznosti izvajanja podukrepov KOP, pravočasno poskrbite za oddajo zahtevka za višjo silo (v desetih delovnih dneh od dne, ko to lahko storite) oziroma dopolnite vloge ali odstop od zahtevkov in se tako izognete nepotrebnim znižanjem plačil oz. sankcijam.

» MARINKA KOROŠEC

Del pravil navzkrižne skladnosti so tudi krajinske značilnosti

Med obveznimi standardi dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev letos posebno pozornost namenjamo pravilom za izpolnjevanje zahtev standarda za ohranjanje krajinskih značilnosti.

Vzpostavljanje ter ohranjanje primernega življenjskega okolja za množico rastlinskih in živalskih vrst ter mikroorganizmov postaja vedno bolj sestavni del kmetijskih ukrepov krovne zakonodaje Evropske unije (EU), ki določa pravila neposrednih plačil znotraj skupne kmetijske politike (SKP).

Države članice so od leta 2010 dolžne zagotoviti, da se vsa kmetijska zemljišča, zlasti zemljišča, ki se ne uporabljajo več za proizvodne namene, obdelujejo v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji. Med obveznimi standardi dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev je vpisan tudi standard za ohranjanje krajinskih značilnosti (v nadaljevanju KrZn), ki nam nalaga vzpostavitev obveznega ohranjanja KrZn.

Zato se je v okviru standarda navzkrižne skladnosti (NS) za dobre kmetijske in okoljske pogoje preverjalo ohranjanje petih krajinskih značilnosti. Ker register krajinskih elementov ni bil vzpostavljen, se je kontrola ohranjanja in vzdrževanja izvajala le na kraju samem. Kršitev je bila zabeležena, kadar nosilec ni zagotovil ohranjanja sestavin KrZn.

KRAJINSKE ZNAČILNOSTI V SISTEMU NS

K obstoječim KrZn so bile letos dodane nove kategorije, tako da preoblikovani seznam KrZn vsebuje pasove vegetacije ob vo-

Med krajinske značilnosti spadajo tudi posamezna drevesa, kot je primer dvodebelne lipe na Martinj hribu 'za Mihučem' v Logatcu. (Foto: Ma. P.)

dotokih, manjše vodne prvine (kali, mlake ...), suhozide, terase, skupine oljčnih dreves v območjih, kjer uspevajo oljke, posamezna drevesa, drevesa v liniji, skupine dreves ter balvane in skalne osamelce.

NEKATERE KRAJINSKE ZNAČILNOSTI SO NARAVNE VREDNOTE

Krajinske značilnosti kot: posamezna drevesa, drevesa v liniji, skupine dreves ter balvani in skalni osamelci so naravne vrednote, ki so bile za namene NS povzete iz Registra naravnih vrednot. Register se je oblikoval v preteklih obdobjih tako, da so se postopoma dodajale naravne

vrednote, ki imajo zaradi svojega pomena za slovensko kulturno krajino ter okolje še posebno vrednost.

Vrednote so razvrščene po pomenu na vrednote državnega in lokalnega pomena, zato jih država ali lokalna skupnost dodatno varuje z ukrepi varstva, ki jih opredeljuje Zakon o ohranjanju narave (pogodbeno varstvo, skrbništvo, začasno in trajno zavarovanje ter obnova). Lastniki so večinoma o obstoju naravne vrednote na njihovi posesti seznanjeni in preverjeni s strani drugih ustanov. Za namen uveljavljanja ukrepov SKP, kjer so zajete nekatere opisane naravne vrednote je bil nosilec

o tem, da je naravna vrednota na njegovem GERK-u, obveščena s strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje in Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) (finančno obvestilo, posebno obvestilo, predtisk).

RAVNANJE S KRAJINSKIMI ZNAČILNOSTMI

Register krajinskih značilnosti za elemente: pasovi vegetacije ob vodotokih, manjše vodne prvine (kali, mlake ...), suhozidi, terase, skupine oljčnih dreves v območjih, kjer uspevajo oljke, še ne obstaja, zato še ni mogoče individualno obveščanje upravičencev o teh krajinskih

značilnosti na njihovih kmetijah, niti ni mogoče izvesti administrativne kontrole, lastnik pa je kljub temu dolžan izvajati ustrezne ukrepe vzdrževanja in ohranjanja.

Za te krajinske značilnosti so določena območja, ki so za posamezne KrZn značilne. Za *pasove vegetacije ob vodotokih* določene na GERK-ih ob vodotokih I. in II. reda je to po vsej Sloveniji, pri čemer so izvzeti melioracijski jarki. *Manjše vodne prvine in suhozide* se preverja na območju ožjega Krasa. Terasa se preverja na vseh GERK-ih na območju vinorodnih okolišev (geografsko opredeljeno) in na GERK-ih, ki imajo označene terase v registru trajnih nasadov (vinogradi, oljčniki in nasadi). Za *skupine oljčnih dreves v območjih, kjer uspevajo oljke*, pa se preverja območje, ki ga je določila za to usposobljena ustanova na katastrsko občino natančno.

NAPOTKI GLEDE OHRANJANJA IN VZDRŽEVANJA KrZn

Prepovedano je uničenje KrZn. Krajinska značilnost, ki uživa posebno varstvo ali je bila opredeljena kot naravna vrednota, se ne sme poškodovati ali odstraniti. Na naravnih vrednotah se lahko posegi in dejavnosti izvajajo le, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, pa tudi v tem primeru jih je treba opravljati tako, da se naravna vrednota ne uniči in da se ne spreminjajo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave spoznan za naravno vrednoto.

Na naravni vrednoti se praviloma ohranja obstoječa raba, možna pa je tudi takšna sonaravna raba, ki ne ogroža obstoja naravne vrednote in ne ovira njenega varstva. V primeru, da KrZn leži na območju Nature

2000 velja, da je v primeru gradnje potrebno pridobiti naravovarstvene pogoje oziroma naravovarstveno soglasje, ki ga izda Agencija RS za okolje. Za posege v naravo na območju Nature 2000 oziroma na zavarovanih območjih, ki niso gradnja, pa je treba pridobiti dovoljenje za poseg v naravo, ki ga izda pristojna upravna enota. Podrobneje so navodila za vzdrževanje in ohranjanje krajinskih značilnosti opisana v *Nacionalnih smernicah za krajinske značilnosti*, ki so objavljene na spletni strani AKTRP www.arsktrp.gov.si/ pod rubriko aktualno in na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije www.kgzs.si.

KAJ STORIMO, ČE KrZn, KI JE NARAVNA VREDNOTA, NE OBSTAJA VEČ?

V primeru, da KrZn zaradi višje sile (strela, požar, snegolom) ne obstaja več ali je spremenjena njena prvotna oblika, namembnost..., je nujno, da spremembo sporočimo na AKTRP na posebnem obrazcu, ki bo na voljo na spletni strani AKTRP oziroma pri kmetijskih svetovalcih. Obrazec izpolnimo tudi v primerih, ko naravne vrednote ni na našem GERK-u (napačno določena lokacija naravne vrednote v registru naravnih vrednot).

Površine naravnih vrednot so lahko del GERK-a ne glede na velikost, torej tudi večje od 100 m², in se štejejo kot upravičene površine za ukrepe SKP. V primeru, da posamezna KrZn – naravna vrednota, ni na območju kmetijske rabe (npr. drevo - naravna vrednota, pod katerim je klop, žar in otroško igralo ali je drevo del vrtno okrasne zasaditve), ta površina ne more biti del GERK-a. Postopek prijave spremembe glede stanja

naravne vrednote izvedite čim prej, saj bo v nasprotnem primeru kontrolor za navzkrižno skladnost to zaznal kot možno kršitev NS. Kakor tudi za ostala področja NS velja tudi tu, da se vse kršitve, ki jih posebej predpisuje nacionalna zakonodaja (naravne vrednote, Natura 2000 ...), sankcionira po naci-

onalni zakonodaji ter hkrati po pravilih NS.

Kmetijski svetovalci bodo seznanjali upravičence z vrstami krajinskih značilnosti ter strokovnim ozadjem vzpostavitve ter pravili vzdrževanja in ohranjanja.

» ANTON JAGODIC

GREGORJEV sejem
8. do 10. marec 2013
Graben, Novo mesto

ORGANIZATOR:
KZ Krka SILLA

LETO JE NAOKOLI IN SPET JE TU "JOŽEFOVO"
Dnevi odprtih vrat
19. in 20. marca v PE Štore

Za vas smo pripravili obilico novosti, nove predstavitve, ugodnosti, popuste, ter zanimivosti in nove rešitve.

Vabimo vas na prijetno druženje.

ITRO
ITRO, d.o.o., PE Štore
(03) 780 57 12, 780 57 14

NEW HOLLAND AGRICULTURE
www.newholland.si

Zakaj shema šolskega mleka v Sloveniji ne deluje

Več kot 25 milijonov evropskih otrok sodeluje v shemah šolskega mleka in sadja.

Evropska komisija je konec januarja odprla javno razpravo o pregledu dveh programov – Evropske sheme šolskega mleka in Evropske sheme šolskega sadja. Programa sta namenjena zagotavljanju mleka in mlečnih izdelkov ter sadja in zelenjave otrokom v šolah. Namen pregleda je oceniti vpliv obeh programov ter analizirati njun prihodnji razvoj v smislu izbire ponujenih proizvodov za otroke ali podpiranja izobraževalnih ukrepov. Komisija išče mnenja javnosti glede različnih možnosti politike kot del svojih razmišljanj glede prihodnosti obeh shem. Javna razprava se bo zaključila 22. aprila 2013.

V šolskem letu 2010/2011 je obe shemi koristilo več kot 25 milijonov otrok, navaja Evropska komisija. Po državah članicah EU je bilo razdeljenih okoli 43.000 ton sadja in zelenjave (vključenih 8 milijonov otrok) in 300.000 ton mleka in mlečnih proizvodov (vključenih 18 milijonov otrok). 24 članic Evropske unije je sodelovalo v shemi šolskega sadja (vse razen Finske, Švedske in UK) in 26 držav članic je sodelovalo v shemi šolskega mleka (vse razen Grčije).

Evropski komisar za kmetijstvo in razvoj podeželja **Dacian Cioloș** pravi, da je odziv na te dve shemi pozitiven, tako z zdravstvenega vidika kot z vidika osveščanja otrok o sezonski pridelavi hrane in pomenu njenega uživanja. Evropska komisija pa išče dodatne možno-

Shema šolskega mleka bi morala pomeniti bolj zdrave obroke hrane za otroke in nižje cene šolske prehrane za starše. Žal je sodelovanje v shemi glede na vložen čas in administrativne postopke z vidika zavoda kot izvajalca povsem neracionalno. (Foto: Ma. P.)

sti za povečanje in izboljšanje učinkovitosti obeh programov.

KAJ JE SHEMA ŠOLSKEGA SADJA

Shema šolskega sadja je finanč-

na pomoč Evropske unije otrokom v šolah pri spodbujanju porabe lokalno pridelanega sadja in zelenjave. Osnovne šole s pomočjo pridobljenih sredstev izvajajo spremljajoče de-

javnosti: izobraževanje in promoviranje sadja ter zelenjave za zdrav slog življenja. Brezplačno razdeljevanje sadja in zelenjave učencem v osnovnih šolah poteka skozi celo šolsko leto (1.

september–24. junij), enkrat ali večkrat na teden ločeno od rednega obroka. Sadje in zelenjava morata biti sveža (izjema je kislo zelje in repa), in sicer iz predpisanega seznama dovoljenih vrst sadja in zelenjave. V sklopu ukrepa potekajo tudi spremljevalne izobraževalne oziroma promocijske dejavnosti. V šolskem letu 2012–2013 je v ukrep vključenih 376 osnovnih šol (83 % vseh osnovnošolcev v Sloveniji).

V okviru poročila Komisije o izvajanju evropskega sistema razdeljevanja sadja v šolah je državni sekretar **Branko Ravnik** izpostavil uspešno izvajanje te sheme v Sloveniji. Navaja, da je vanjo trenutno vključenih 80 % vseh osnovnošolskih otrok, Slovenija pa bo zanj v tem šolskem letu namenila dobrih 800

tisoč evrov (od tega 75 % evropskih sredstev in 25 % sredstev državnega proračuna). Glede na to, da se shema uspešno izvaja, se Slovenija zavzema za dolgoročno nadaljevanje ukrepa in predlagano povečanje obsega sredstev na EU ravni iz 90 mio na 150 mio evrov letno za prihodnje finančno obdobje, od 2014 dalje.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije z namenom lažjega povezovanja med lokalnih pridelovalci in šolami na spletni strani www.kgzis.si in zavihku na www.kupujmodomace.si objavlja seznam sezonskih ponudnikov. **Gabrijela Salobir** s sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo pri KGZS pravi, da prek sheme Evropska komisija posredno spodbuja zdrav način prehranjevanja otrok, obenem

pa tudi to, kar si kmetje najbolj želijo: konkurenčnost kmeta, trg, zaslužek v kmetijstvu in večjo porabo določenih pridelkov. Uspešnost izvajanja sheme šolskega sadja je tudi plod dobrega sodelovanja med pristojnimi ustanovami.

KAJ PA SHEMA ŠOLSKEGA MLEKA

Shema šolskega mleka je ukrep Skupne kmetijske politike EU, s katerim se sofinancira mleko ali ustrezen mlečni proizvod v okviru obrokov v šolski prehrani. Ne gre za dodaten obrok kot pri shemi šolskega sadja! Sodelovanje v shemi pa pomeni zmanjšanje cene šolske malice s pomočjo evropskih sredstev. Njen namen je približati učencem uživanje mleka in kakovostnih mlečnih izdelkov tudi prek vzgojno izobraževalnih dejavnosti. Vlagatelji (vrtci, osnovne in srednje šole) se na ta ukrep lahko prijavijo prek celega leta.

Trenutno se v EU za ukrep nameni skupaj okoli 67 milijonov evrov. Slovenija je pri koriščenju sredstev med manj uspešnimi, saj v shemi sodeluje le 10 osnovnih šol. Na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje ocenjujejo, da bomo v Sloveniji v letu 2013 izkoristili le okoli 15.000 evrov. V primeru, da bi se v shemo šolsko mleko vključili vsi vrtci in šole, bi Slovenija iz evropskega kmetijskega sklada lahko pridobila prek 2 milijona evrov na leto, za kolikor bi se zmanjšali stroški staršev za prehrano otrok v vrtcih in šolah.

In zakaj med slovenskimi šolami za sodelovanje ni zanimanja? Kot navaja **Uroš Zgonec** s sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo pri KGZS, obstaja več razlogov. Izvajanje sheme je administrativno prezahtevno,

do sredstev pa niso upravičeni otroci, ki prejemajo subvencije za prehrano. Gotovo vse skupaj dodatno otežuje odklonilno stališče do uporabe polnomastnega svežega mleka in mlečnih izdelkov v prehrani otrok. Kljub temu se nekatere šole zavedajo pomembnosti uživanja mleka za odraščajoče otroke in v shemi sodelujejo. Obstoječe stanje kaže na nujnost poenostavitve ukrepa in s tem posledično večja dostopnost mleka in mlečnih izdelkov. Eden je ta, da so upravičenci do teh sredstev starši otrok, ki plačujejo šolsko prehrano – znižanje plačila na enega otroka ni veliko, na drugi strani pa je izvajanje ukrepa za ustanove precej zahtevno. Drugi razlog je, da shema vključuje le dobavo toplotno obdelanega mleka. Ob tem je spregledano dejstvo, da se slovenski vzgojnoizobraževalni zavodi lahko pohvalijo z vzorno opremljenimi kuhinjami in strogim sistemom nadzora, kar omogoča neposredno dobavo surovega mleka in toplotno obdelavo v šolskih kuhinjah. Tako bi prek sheme šolskega mleka ne le oskrbovali rastoče otroke z mlekom, temveč tudi skrbeli za krajše transportne poti, ohranitev podeželja in prehransko samooskrbo.

PRILOŽNOST ZA SPREMEMBE

Odprta javna razprava o prihodnosti shem šolskega mleka in sadja je priložnost za spremembe pri uvajanju sheme v slovenske vrtce in šole. Glede na dejstvo, da je v EU ukrep Shema šolskega mleka vključenih 18 milijonov otrok, uživanje mleka in mlečnih izdelkov med šoolobveznimi otroki ne bi smelo biti sporno.

» TATJANA VRBOŠEK

O tem, zakaj se šole in vrtci ne odločajo za sodelovanje v shemi šolskega mleka in kje vidi rešitve, smo povprašali ravnateljico Osnovne šole Jurija Vege Moravče **Nušo Pohlin Schwarzbartl**. Gre za eno redkih šol, ki v shemi sodeluje.

»Najpomembnejši razlog so zdravstveni vidiki uživanja mleka. S shemo pa lahko na letni ravni staršem otrok prihranimo nekaj denarja. A je glede na vloženi čas in administrativne postopke sodelovanje z vidika zavoda kot izvajalca povsem neracionalno.

Naša šola iz tega naslova prejme 537,45 evra letno za 530 učencev v šoli in 227 predšolskih otrok v vrtcu. Nižji stroški prehrane znašajo 0,16 evra na mesec na otroka. Otroci, ki na dan mlečnega obroka ne malicajo, in otroci, ki imajo subvencionirano prehrano, niso vključeni v shemo, kar pri obračunu predstavlja dodatno delo.

Ovira je tudi majhen nabor mlečnih izdelkov, ki je ustrezen za vse starostne skupine. Na primer sir – od vseh sirov in ob veliki ponudbi sirov na trgu je primerna le določena blagovna znamka sira. Težava je namreč vsebnost maščob in starost otrok, ki lahko uživajo določene mlečne izdelke.

Rešitev bi bila priprava aplikacije za neposreden vnos podatkov in obenem možnost, da je ta aplikacija elektronsko povezana z že obstoječo evidenco prisotnosti. Avtomatičen prenos podatkov, širši nabor in že pripravljen preračun mlečnih izdelkov in tudi možnost uvajanja in uveljavljanja mlečnih jedi v shemi bi pomenili višji prihranek – povračilo sredstev iz naslova ukrepa.«

Mnenja članov so pomembna

Strokovni odbori (SO) in komisije v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so začeli s svojim delom.

Prvi se je v začetku januarja sestal **Strokovni odbor za promocijo, Zelena dežela in mednarodno sodelovanje**. SO je na seji opozoril na pomen promocije delovanja zbornice in ohranitev mednarodnih stikov, saj se v tem letu spreminja skupna kmetijska politika (SKP). Zato je treba še okrepiti delovanje v mednarodnih organih in na evropska srečanja pošiljati strokovno podkovanje ljudi, ki bodo znali zastopati slovenske interese. Odbor bo v tem obdobju vodil **Peter Vrisk**.

TEŽAVE S POMANJKANJEM SADIK HMELJA

Na ustanovni seji **SO za hmeljarstvo**, ki ga vodi **Simon Gajšek**, so obravnavali težavo v zvezi pomanjkanjem sadik hmelja, predvsem sorte celeia, za katero bi lahko za leto 2014 tudi sklenili pogodbe, a ni dovolj sadik. Ob tem so izpostavili obveznost dvoletne premene, ki jo zahteva ukrep integrirana pridelava (IPL).

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) bodo zaprosili za izredno dovoljenje nabiranja sadik hmelja v letu 2013. Predlagajo tudi, da naj v obdobju 2014–2020 standardna pridelava hmelja ne vključuje zahteve po obvezni dveletni premeni.

KAKO PRESEČI OGRAJE?

SO za gozdarstvo in lovstvo pod vodstvom **Rajka Štefaniča** je obravnaval trenutno zelo pereč problem hitre spremembe Zakona o gozdovih ter sprejetje Pravilnika o minimalnih pogojih za zaščito nelovnih površin.

KGZS ostro nasprotuje predlaganim spremembam Zakona

o gozdovih (ZOG), ki predvideva plačevanje odkazila in poročanje o porabi lesa.

Na področju lovstva se je letos brez širše obravnave sprejel problematičen Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito nelovnih površin, ki nalaga lastnikom ustrezne vrste ograj. MKO se je že odzvalo na naš poziv za reševanje odprtih vprašanj. Med njimi se poraja vprašanje, ali postane površina, ki ni ograjena po zahtevah pravilnika, avtomatsko lovna. Ne moremo namreč imeti površin, na katerih nihče ne odgovarja za škodo, ter hkrati imeti tako visok stalež divjadi.

PREOBLIKOVANJE SADJARSKEGA CENTRA GAČNIK

SO za sadjarstvo in oljkarstvo bo vodil **Boris Orešek**. Člani odbora so na ustanovnem sestanku sprejeli osnutek programa dela, se seznanili z vsebino zakonodajnega predloga SKP po letu 2013 in stališči Slovenije, Zakonom o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov ter s predlogom KGZS o preoblikovanju Sadjarskega centra Gačnik v Kompetenčni center za pečakato sadje.

OGROŽENIH 800 HEKTARJEV ZEMLJIŠČ

Zaradi vse večjih težav z vzpostavitev protipoplavne varnosti in gradnjo vodnih zadrževalnikov na kmetijskih zemljiščih, je bila pri KGZS ustanovljena nova **Komisija za vodne zadrževalnike**, ki ji predseduje **Klemen Šalej**. Največ težav je trenutno v Savinjski dolini, kjer naj bi zaradi gradnje vodnih zadrževal-

nikov izgubili 880 ha zemljišč. Civilna iniciativa Savinjske doline je že pripravila več pobud, kako naj se problematika rešuje, vendar jim nihče ni prisluhnil.

Komisija nikakor ne nasprotuje ureditvi protipoplavne varnosti in gradnji vodnih zadrževalnikov, vendar morajo biti leti zgrajeni na območjih, kjer bodo še vedno učinkoviti, njihova gradnja pa bo najmanj obremenjujoča za kmetijstvo. Na ravni države naj se najprej naredi bilanca razpoložljive vode in se nato skupaj s strokovnimi ustanovami poišče najboljšo rešitev.

Rešitev mora biti takšna, da bo čim manj prizadela kmetijstvo in bo omogočala protipoplavno zaščito ob hkratni možnosti za namakanje z vodo iz zadrževalnikov.

NUJNO IZOBRAŽEVANJE POTROŠNIKOV

SO za vinogradništvo in vinarstvo pod vodstvom **Simona Toplaka** je opozoril na povezovanje vseh v vinskem sektorju – od malih pridelovalcev do zadrug in vinskih družb ter na potrebo, da prevlada načelo enakih možnosti. Ker se pripravljajo posebna plačila za male kmetije, bi bilo prav, da se opredeli pojem male kmetije in določi učinke, ki jih želimo doseči. Zavzeli so se tudi za izobraževanje potrošnikov o dvigu kulture uživanja vina.

V VRTNARSTVU PRECEJ NEIZKORIŠČENIH MOŽNOSTI

SO za vrtnarstvo je na ustanovni seji za predsednika izbral **Branka Valenka**. Pripravili so predlog programa dela, se seznanili s predlogom SKP po letu 2013 in

Zakonom o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov. Glede slednjega so podprli dejavnosti v zvezi z njegovim izvajanjem.

Odbor je v svoj program vključil predvsem vsebine, povezane s strategijo razvoja na področju vrtnarstva, promocijo slovenskega kmetijstva in slovenskih pridelkov, tržnim povezovanjem in skupnim nastopom na trgu, samooskrbo Slovenije z zelenjavo, omejevanjem slovenskih vrtnarjev pri uporabi sredstev za varstvo rastlin, poenostavitvijo in krajšanju postopkov za posodobitve gospodarskih poslopij, za gradnjo, vodna dovoljenja, za izplačila po naravnih nesrečah ter z možnostjo izrabe geotermalne energije za vrtnarsko proizvodnjo.

ZA PONOVO PRIDELAVO SLADKORNE PESE

Združenje pridelovalcev sladkorne pese v Sloveniji je pričelo z dejavnostmi za ponovno vzpostavitev pridelave in predelave sladkorne pese v Sloveniji. Glede na to se je pokazala potreba po ponovni ustanovitvi **Komisije za sladkorno peso**, ki jo vodi **Miro Kosi**.

Na ustanovni seji so se pogovorili o rezultatih študije o možnostih za ponovno oživetje tovarne sladkorja v Sloveniji z lastno surovino. To mora biti, po mnenju članov komisije, eden izmed strateških ciljev države, rezultate študije pa je treba natančneje predstaviti širšemu krogu pridelovalcev. Komisija bo skupaj z združenjem spremljala razmere na trgu sladkorne pese in sladkorja ter glede na dogajanja v zvezi z ukinitvijo kvot za sladkor tudi izvajala nadaljnje dejavnosti.

»ZBORNIČNI URAD

Izzivi agrarnih skupnosti

Lani ustanovljeno Združenje predstavnikov agrarnih skupnosti Slovenije (ZPASS) je imelo konec januarja na Brdu pri Lukovici redno letno skupščino. Navzoče je med drugimi pozdravil tudi podpredsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Ivan Kure.

Pri svojem dosedanjem delu je ZPASS največ truda posvetila organizaciji regionalnih srečanj agrarnih skupnosti, da bi čim bolj spoznali težave, s katerimi se soočajo AS pri svojem delovanju.

Članstvo v ZPASS se stalno povečuje, kar je zagotovo eden izmed rezultatov dobrega dela ZPASS. Na skupščini je bilo v članstvo potrjenih 14 AS,

tako ima sedaj v ZPASS predstavnik 51 AS iz cele Slovenije. Pričakovati je, da se bo članstvo v tem času še precej povečalo, ker ima v teh mesecih večina AS skupščine, ki morajo sprejeti potreben sklep o včlanitvi svojega predstavnika v ZPASS.

ZPASS je na skupščini za leto 2013 sprejela dokaj ambiciozen program:

- nadaljevala bo z organizacijo regionalnih srečanj AS in drugimi dejavnostmi za povečanje članstva,
- dejavno bo sodelovala pri nastajanju novega Zakona o agrarnih skupnostih, novega Zakona o gozdovih in druge zakonodaje s področja goz-

darstva, lovstva, kmetijstva in drugih področij, ki zadevajo delovanje AS,

- zastopala bo interese AS na vseh ravneh,
- po potrebi bo organizirala strokovna izobraževanja za člane in jim nudila pomoč pri delovanju AS predvsem s področja zakonodaje in organiziranosti gospodarjenja,
- krepitev sodelovanja z vsemi inštitucijami, ki zadevajo delovanje AS,
- pripravila bo dolgoročno strategijo razvoja ZPASS.

Poleg skupščine so bile organizirane tudi štiri delavnice s področja zakonodaje, gozdarstva,

upravljanja s stvarnim premoženjem ter bodočega razvoja, na katerih so predvsem izpostavili neurejen pravni status in dedovanje premoženja AS, popravo »krivic« pri vračilu premoženja in ustanavljanju AS in premajhno vlogo AS pri odločanju glede gospodarjenja s premoženjem AS in družbenega razvoja. Kot skupno ugotovitev vseh delavnic lahko navedemo, da AS potrebujejo novo celovito zakonsko ureditev, ki mora upoštevati zasebno lastnino, ki jo predstavlja premoženje AS, in omogočiti nemoteno gospodarjenje z njo.

» EGON REBEC

Povrnitev trošarine za leto 2012

Za minulo leto 2012 ni sprememb pri povrnitvi trošarine za goriva, ki se uporabljajo za pogon kmetijske in gozdarje mehanizacije. Povrnitev poteka pod enakimi pogoji in na enak način kot za leto 2011. Vrača se 70 odstotkov zneska povprečne trošarine za leto 2012. Fizične osebe vložijo zahtevek za leto 2012 do 31. marca 2013 na pristojni carinski urad.

Upravičenci do vračila dela trošarine za leto 2012 so uporabniki, ki imajo na dan 30. junij 2012 v RS v uporabi toliko gozda in kmetijskih zemljišč po posameznih vrstah dejanske rabe (GERK), da skupna normativna poraba znaša vsaj 540 litrov. Upravičenci do vračila so tudi uporabniki, ki imajo na dan 30. junij 2012 v uporabi najmanj 10 hektarov gozda.

Če je lastnikov gozda več, izpolnijo vlagatelju pooblastilo, ki je del zahtevka. V skladu s pravilnikom podatke o zemljiščih (kot dokazila) pridobi carinski organ po uradni dolžnosti in jih vlagatelj ne prilaga. Vlagatelj le vpiše površine, za katere uveljavlja povrnitev.

Uveljavlja se povračilo za dejansko porabo, a največ:

- do 200 litrov na hektar njive ali vrta, trajnih rastlin na njivskih površinah, rastlinjaka, matičnjaka, trajnega travnjaka, barjanskega travnjaka in ekstenzivnega sadovnjaka,
- 420 litrov na hektar vinograda, intenzivnega sadovnjaka, hmeljišča, oljčnika ali drugega trajnega nasada,
- 50 litrov na hektar plantaže gozdnega drevja ter
- 15 litrov na hektar gozda ali kmetijskega zemljišča, po-

Upravičenci do vračila so tudi uporabniki, ki imajo v uporabi najmanj 10 hektarov gozda.

raslega z gozdnim drevjem. Vlogi TRO-A, ki je enaka kot lani, je potrebno priložiti originalne račune za kupljeno gorivo na bencinskih servisih ali pa račune za strojne storitve, na katerih je navedena količina

porabljenega goriva, in izjavo izvajalca storitve, da za navedeno gorivo ne bo sam uveljavljaj povrnitve trošarine. Carinski organ račune vrne, hraniti pa jih je potrebno 10 let.

» MARJAN DOLENŠEK

Sanacija po jesenskih ujmah poškodovanih dreves iglavcev

Rok za posek in izdelavo po ujmah poškodovanega iglastega drevja je 20. marec.

Jesenke ujme so lani po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) povzročile za okrog 7,5 milijona evrov škode: okrog pet milijonov zaradi poplav na gozdnih prometnicah pretežno na blejskem, nazarškem in slovenjgraškem območju, okoli dva milijona in pol pa zaradi snegoloma v gozdnogospodarskih območjih Brežice, Celje, Novo mesto, Maribor (JZ del) in Ljubljana (V del) ter vetroloma na območju Jelovice. V celi Sloveniji je bilo podrtega za okrog 370.000 m³ lesa, od tega 78 % v zasebnih gozdovih.

ZGS je za najbolj prizadete krajevne enote izdal generalne odločbe o izvedbi sečnje poškodovanih dreves v snegolomu. V primeru poškodovanih iglavcev, kjer je velika nevarnost prenamnožitve podlubnikov, je ZGS lastnikom gozdov izdal odločbe o izvedbi sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del, z določilom, da morajo lastniki gozdov v odločbi določena dela opraviti do 20. marca 2013. Te odločbe so izvršljive, kar pomeni, da bo ZGS, v kolikor lastnik gozda ne bo v roku opravil v odločbi navedenih del, zagotovil njihovo izvedbo na stroške lastnika.

Zavod za gozdove je tudi izdelal generalni sanacijski načrt za sanacijo gozdov, poškodovanih v snegolomu in obilnem deževju ter poplavl, ki je objavljen na spletni strani ZGS.

V sanacijskem načrtu so za zasebne gozdove kot ukrepi predvideni sofinanciranje

V primeru poškodovanih iglavcev, kjer je velika nevarnost prenamnožitve podlubnikov, morajo lastniki gozdov v odločbi določena dela opraviti do 20. marca 2013. (Foto: Ma. P.)

povečanih stroškov sečnje, sadnja sadik, zaščita sadik pred divjadjo, negovalna dela v mladovju in tanjšem drogovnjaku, vzpostavitev gozdne higijene, gradnja in rekonstrukcija gozdnih cest in vlak ter priprava gozdnih vlak, ki so nujno potrebne pri sanaciji, ter vzdrževanje protipožarnih presek na Krasu, v skupni vrednosti okrog 540.000 EUR. Država naj bi pri sanaciji v obliki sofinanciranja prispevala za zasebne gozdove 360.000 EUR.

Lastniki poškodovanih gozdov naj posek iglavcev skladno z odločbami izvedejo čim prej oziroma takoj, ko bodo vremenske razmere to

omogočile. S svojim revirnim gozdarjem pa se je potrebno dogovoriti o predvidenih nadaljnjih ukrepih na ogolelih površinah oziroma drugih ukrepih za sanacijo poškodovanega gozda. Vsa dela v gozdovih morajo biti namreč predvidena v gozdnogojitvenem načrtu in odobrena z odločbo ZGS, kar je tudi pogoj za sofinanciranje del in materiala s strani države.

Ker je posek polomljenega, nagnjenega in podrtega drevja zelo nevarno opravilo in zahteva povečano previdnost in posebna znanja, ni odveč opozorilo, da naj vsi lastniki, ki niso ustrezno opremljeni

in večji takih del, raje izvedbo prepustijo profesionalnim izvajalcem.

» EGON REBEC

KGZS nasprotuje plačevanju dela stroškov, povezanih z odkazilom

Ekološke in socialne funkcije gozda ter prosto nabiranje gozdnih sadežev in druge dejavnosti nudijo družbi toliko koristi, da si lastniki, ki vzdržujejo gozd, zaslužijo brezplačne storitve javne gozdarske službe.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) je v sklopu ukrepov vlade za spodbujanje gospodarstva pripravilo predlog sprememb Zakona o gozdovih (ZOG), ki naj bi šli v sprejemanje po hitrem postopku.

V tem predlogu je tudi predvideno, da naj bi lastniki plačevali del materialnih stroškov pri skupni izbiri drevja za posek (odkazilu), ki se bo izvedla na zahtevo stranke. Za izbiro drevja za posek, ki bi se izvedla po uradni dolžnosti (npr. za

sanitarne sečnje), pa lastnikom tega ne bi bilo treba plačevati. V predlogu sprememb ZOG je navedeno, da bi bila tako zbrana sredstva prihodek Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS).

Varčevalni ukrepi vlade so prizadeli, kot vse ostale javne uslužbenke, tudi revirne gozdarje ZGS. Razumemo, da želi Zavod nadomestiti del izpadlih prihodkov tudi na ta način, kar samo po sebi ni nič spornega. Imamo pa pri tem kljub temu določene zadržke. Odkazilo

je obvezno in lastnik pri tem nima možnosti izbire. Nima tudi možnosti izbire glede izvajalca odkazila, saj ga lahko izvajajo samo uslužbenci ZGS.

Naš glavni argument za nasprotovanje plačevanja odkazila je, da Zakon o gozdovih lastnike obvezuje, da morajo dopustiti v svojem gozdu nelastnikom gozdov oziroma širši javnosti številne dejavnosti. Med drugim tudi take, s katerimi nelastniki lahko služijo na tuj račun. Nabiranje gozdnih sade-

žev, čebelarjenje, lov, polharjenje občutno posegajo v lastnino lastnikov gozdov.

Poleg tega ekološke in socialne funkcije, ki jih ima gozd, nudijo širši družbi dobrine neprecenljive vrednosti. In zato lastniki gozdov upravičeno pričakujejo od družbe, da jim bo omejevanje lastniške pravice povrnila z uslugami javne gozdarske službe, ki ne bodo plačljive.

» ANDREJ ANDOLJŠEK

Les za violine, jahte, puškina kopita in pipe

Licitacija vrednejšega lesa 2013

Letošnja sedma licitacija v Slovenj Gradcu je znova navdušila glede končnega izkupička in dobre izvedbe. Licitacija sicer ni bila rekordna po najvišjih cenah, vendar bi se vsak kmet, ki bi dobil 11.868 evrov za najdražji hlod gorskega javorja, 6.140 evrov za hlod oreha ali 2.662 evrov za hlod smreke, v mislih lahko zahvalil svojemu očetu in dedku, da so skupaj z gozdarji vzgajali tak hlod.

Statistika dosedanjih licitacij kaže, da se je vse od prve licitacije povečevala povprečna kakovost prodane hlodovine in povprečna prostorni-

na na hlod. Vsa leta je opazen tudi močan trend rasti cen. Primerjava z lansko licitacijo pove, da so dosegli najdražji hloidi večinoma nižje cene. Glede na zadnji dve licitaciji se je nekoliko zmanjšala tudi skupna količina pripekljanega lesa. Tudi zaradi tega so bili prodani skoraj vsi hloidi. Neprodanih je tako ostalo manj kot 3 odstotke hlodov. Ponudniki hlodovine pa so bili večinoma zadovoljni tudi z najnižjimi cenami.

Na spremljajoči konferenci z naslovom "Trženje lesnih sortimentov" je bilo poudarjeno, da je licitacija lesa primer do-

Gorski javor rebraš se uporablja za dno violin ali, kot na sliki, za električno violino. (Foto: c-violin)

bre prakse, vendar bo treba pristopiti tudi k boljšemu trženju ostalega lesa. Na licitaciji se ga

namreč proda le manj kot 0,04 odstotka.

» MIHAEL KOPRIVNIKAR

Skupinska reja svinj po prasitvi v ekološki prašičereji

Tudi v ekološki prašičereji se srečujemo z vprašanjem, kako živalim zagotoviti primerno rejo. Pri tem je posebej občutljivo vprašanje skupinske reje po prasitvi.

Sistem je bil razvit z namenom živalim omogočiti take pogoje, ki bodo v največji meri posnemali pogoje v naravi. Poleg tega imajo taki načini reje tudi svoje prednosti v ekonomskem smislu. Raziskave so pokazale, da z manjšo potrebo po porodnih boksih in omejenim časom zasedbe le-teh v znatni meri zmanjšamo investicijske in obratovalne stroške. Svinje s pujski so lahko do odstavitve uhlevljene posamično ali skupinsko. Pri skupinskem načinu jih lahko selimo ali pa ne.

POSAMIČNA UHLEVITEV

Pri posamični uhlevitvi svinj s pujski le-te prasijo vsaka v svojem porodnem boksu in v boksu s pujski tudi ostanejo. Prednosti takega načina so v tem, da gre za že uveljavljeno prakso, da preselitve niso potrebne in da sta omogočena dobra kontrola in pregled. Kot slabosti pa avtorji omenjajo pomanjkanje stika med pujski različnih mater, majhen življenjski prostor na žival, relativno dolgo osamitev živali od skupine in težja uporaba sistema v starejših objektih.

SKUPINSKA UHLEVITEV

Pri skupinskih prasitvah pujskom prva dva tedna onemogočimo, da zapustijo porodni boks, nato ovire odstranimo. Tak način reje značilno zmanjšuje stres pri svinjah, preselitve niso potrebne, je živalim prijazen in se da zelo dobro inte-

grirati v starejše objekte za rejo prašičev. Slabosti so v tem, da zahteva sinhronizacijo prasitev, visok zdravstveni status živali in otežuje nadzor oziroma kontrolo prasitev.

Pri drugi različici skupinske reje svinj s pujski so svinje s pujski do 3. tedna po prasitvi v posamičnih porodnih boksih, nato jih preselimo v skupinski boks. Ta sistem je živalim prijazen, omogoča nižje stroške gradnje in vzdrževanja, dobro se vključuje v starejše objekte in omogoča prihranek pri času za nadzor živali. Slabosti so zaradi nemira, ki nastane po preselitvi, tveganja prenosa bolezni med živalmi in večje potrebe po čiščenju hlevskih površin.

Podobne skupinske sisteme uhlevitve svinj s pujski najde-

mo tudi v konvencionalni reji prašičev. Izkušnje rejcev pa so različne. Dejstvo je, da z upoštevanjem določenih pravil glede skupinske reje v znatni meri zmanjšamo tveganja. Prav tako moramo vedeti, da so prav takšni sistemi s strani porabnikov ekološkega mesa dobro sprejeti, ker v največji meri omogočajo naravno obnašanje svinj in pujskov v času pred prasitvijo in po prasitvi.

Pri skupinski reji svinj s pujski je treba upoštevati določena pravila. Prvo pravilo je, da starostna razlika med pujski tistih gnezd, ki jih združujemo, ni večja od 6 dni, sicer se sesni red podre in starejši pujski zavzamejo tiste seske in matere, ki dajejo več mleka. Poleg razlik v starosti je pomembna tudi mi-

nimalna starost pujskov. Od tod priporočilo, da naj bo minimalna starost pujskov vsaj 10 dni. V tem času se običajno vzpostavi sesni red.

V nobenem primeru ne smemo združevati živali, ki so boljne, v skupino kasneje ne smemo več dodajati svinj. S stališča doseganja homogenih skupin je priporočljivo, da se poslužujemo 3-tedenskega ritma. Podobne načine sinhronega odstavljanja uporabljamo v konvencionalni reji prašičev že dlje časa. Vključevanje mladic v čredo poteka na način, da jih uvajamo v skupinah. Običajno taka skupina mladic kasneje predstavlja skupino ob prasitvi.

Priporočljivo, je da se živali, ki bodo skupaj po prasitvi, spoznajo že prej, sicer prihaja

Izpust za živali je pri ekološki reji samoumeven.

do nemira, včasih tudi poškodb v skupini zaradi vzpostavljanja hierarhije. Vse svinje ne prenašajo skupinskega življenja, večje skupine praviloma lažje integramo v skupine, vendar je priporočljivo, da velikost skupine ne presega 8 svinj. Stimulacijo estrusa v ekološki reji izvajamo po naravni poti, to pomeni, da se poslužujemo selitev živali, intenzivnosti osvetlitve, prisotnosti merjasca, režima krmjenja itd.

Vsi ukrepi pri združevanju svinj pa ne bodo zalegli, če ne bomo poskrbeli za pristen odnos do živali. Če smo prijazni do njih, prasijo več pujskov, so mirnejše, pujski boljše priraščajo itd. V nasprotnem se srečujemo z nemirnostjo živali, slabšo vodljivostjo, poznejšo spolno zrelostjo. Živali so pod stresom in nimajo izraženega materinskega nagona.

RAVNANJE Z ŽIVALMI PRED PRASITVIJO IN PO NJEJ

Najobčutljivejše obdobje v življenju svinje je teden pred pričakovano prasiatvijo in odstavitvijo pujskov. Zato so priporočila v tem obdobju naslednja:

- **Teden pred prasiatvijo (priprava na prasiatvijo):**

Tri do pet dni pred pričakovano prasiatvijo očiščene svinje preselimo v posamične, temeljito očiščene porodne bokse, en dan pred prasiatvijo zmanjšamo količino krme, krma naj bo lahko prebavljiva, zagotovimo dovolj nastilja in poskrbimo za primerno ogreto gnezdo za pujske.

- **Prasiatvijo (prisotnost pri prasiatvi):**

Pomagamo pri prasiatvi, če je potrebno, interval med dvema pujskoma tekom prasiatve je lahko tudi 2 uri, zato v žival ne segamo po nepotrebnem. Pujske osušimo in jih položimo

Priporočljivo je, da se živali, ki bodo skupaj po prasiatvi, spoznajo že prej, sicer prihaja do nemira, včasih tudi poškodb v skupini zaradi vzpostavljanja hierarhije.

na vime svinje.

- **Pujski, stari 0 do 10 dni:**
Ferumizacija, kastracija, kontrola telesne temperature svinje in apetita.

- **Pujski, stari 10 do 14 dni:**
Preselitev pujskov iz individualnega boksa v skupinskega. Priporočajo, da najprej preselimo svinje in šele nato pujske.

- **Pujski, starejši od 40 dni:**
Priprava na odstavitvev.

V zadnjih mesecih in tednih, ko skupaj s prašičerejci preurejamo hleve za prašiče, smo marsikdaj v dvomih. Nema lokrat bi bilo hleve enostavneje in ceneje preurediti po smernicah za ekološko kmetijstvo kot pa skladno s Pravilnikom o zaščiti rejnih živali. Odločitev je seveda na strani rejcev. Velikostna struktura prašičerejskih kmetij v Sloveniji je pestra. Od tod tudi specifičnost pristopa na kmetijah. Žal v Sloveniji še nimamo organizirane proizvodnje ekoloških prašičev, zato smo si primorani izku-

šnje s področja ekološke reje prašičev nabirati pri naših sosedih.

Za dodatne informacije se obrnite na koordinatorje za ekološko kmetijstvo ali sveto-

valce specialiste za prašičerejo na vašem kmetijsko-gozdarškem zavodu.

» SAŠO SEVER

KGZS – Zavod Murska Sobota

Vabilo na sejem
Konjeniški klub Komenda in Občina Komenda vas vabita na ogled spomladanskega kmetijsko-obrtnega sejma v Komendi, ki bo potekal od 22. do 24. marca 2013.

Tudi letos bodo na ogled vsi najnovejši kmetijski stroji, hlevska oprema, gradbena mehanizacija, poudarek bo na ogrevalni tehniki na biomaso. Seveda ne bo manjkala niti ponudba turističnih kmetij in različnih obrtnih dejavnosti.

Vstopnine ni.

V okviru sejmskih prireditev vas v petek, 22. marca, ob 10. uri vabimo na delavnico na temo alternativnih poljščin in krompirja v kolobarju, ki bo v dvorani Konjeniškega kluba Komenda.

Veliko skupnih točk

Vodstvo Kmetijsko gozdarske zbornice avstrijske Koroške na obisku pri KGZS.

Na povabilo predsednika KGZS Cvetka Zupančiča je v sredo, 20. februarja, vodstvo Kmetijsko gozdarske zbornice avstrijske Koroške obiskalo Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije. Avstrijsko delegacijo, v kateri so bili direktor zbornice Hanzi Mikl, koordinator za čezmejne projekte Peter Krištof in njegov pomočnik Karel Kofler, svetnik zbornice in predstavnik Skupnosti južnokoroških kmetov Štefan Domej, je vodil novozvoljeni predsednik zbornice Johann Mössler.

Predsednik KGZS Cvetko Zupančič je gostom predstavil sestavo in delovanje zbornice, pri tem pa omenil kar nekaj skupnih točk med obema zbornicama. Tudi Johann Mössler je poudaril dosedanje dobro sosedsko sodelovanje, ki je še lažje zaradi velikega števila Slovencev, ki so zaposleni na njihovi zbornici. Oba sta se strinjala, da je to sodelovanje možno še izboljšati, predvsem pri

iskanju dodatnih virov financiranja delovanja obeh zbornic. Poudarila sta tudi stične točke pri stališčih obeh zbornic in držav glede novega proračunskega obdobja 2014–2020, saj so oboji nezadovoljni z zmanjšanjem sredstev za kmetijstvo. Podobno mnenje si zbornici delita tudi glede načina predstavljanja skupnih interesov kme-

tov, saj so v Avstriji trdno prepričani, da je obvezno članstvo v zbornici pogoj za ohranjanje enotnosti kmetijstva. S prostovoljnim članstvom, meni Mössler, pride do razslojevanja med bogatimi in revnimi kmetijami, kar pa si nobeno kmetijstvo (in država) v teh težkih časih ne more privoščiti.

Predsednik KGZS je na kon-

cu izrazil željo, da bi bil ta stanek prvi korak k še bolj konkretnemu sodelovanju in da bi vseeno prevladal optimizem pri reševanju trenutnih težav tako v obeh državah kot v vsej Evropi.

»ROBERT PEKLAJ

Odločitev ogroža prehransko varnost

Dodatni rezi v proračunska sredstva skupne kmetijske politike EU 2014–2020 bodo ogrozili zaposlene na evropskem podeželju in prehransko varnost, opozarja COPA COGECA.

Krovna organizacija evropskih kmetov in zadrž COPA COGECA izraža obžalovanje glede nedavne odločitve vodij držav in vlad EU, da še dodatno znižajo proračunska sredstva skupne kmetijske politike (SKP) EU 2014–2020, predlagane s strani Evropske komisi-

je. Odločitev pomeni dodatnih 15 % manj sredstev, kar ogroža 40 milijonov zaposlenih v kmetijstvu in živilstvu ter več milijonov zaposlenih na podeželju. Glede na napovedi, da se bo povpraševanje po hrani do leta 2050 povečalo za 70 %, to pomeni, da odločitev obenem

ogroža prehransko varnost.

V COPA COGECA sicer pozdravljajo dogovor, da bo priprava programa nove SKP zaključena junija. S tem se bo zaključila negotovost, s katero se soočajo kmetje. COPA COGECA bo pri pripravi podrobnosti reforme SKP dejavno sodelo-

vala in si prizadevala za njeno ekonomsko sprejemljivosti za kmete. Nova SKP mora kmetom omogočiti pogoje, da se s pomočjo inovacij in z gospodarsko rastjo spopadejo z izzivi, ki jih prinaša.

Predsednik COPE Gerd Sonnleiter je ob sprejemu od-

ločitve za dodatno znižanje sredstev povedal: »Sedanja SKP znaša manj kot 1 % skupne javne porabe, prebivalcem EU pa prinaša številne prednosti. Kmetje se spopadajo z novimi izzivi, kot so klimatske spremembe, višji vhodni stroški, tveganjem trga in dodatnimi stroški zaradi evropskih predpisov, ki jih uvoznikom v EU ni potrebno izpolnjevati. Zato je sedaj bolj kot kdajkoli pomembno, da nadalj-

nji ukrepi v smeri zelene SKP ne višajo stroškov kmetovanja in ne ogrozijo proizvodnih kapacitet. Evropska komisija je v okviru ozelenitve kmetijstva predlagala 7-odstotno zmanjšanje obdelovalnih kmetijskih zemljišč brez jasnih koristi za okolje. To je neodgovorno, ker bo s tem resno ogrožena oskrba s hrano. Zato kot korak v pravo smer pozdravljam odločitev evropskega vrha, da prepreči krčenje

kmetijskih zemljišč z ukinitvijo proizvodnje ali povzroči izpad dohodka na kmetijah. Bistveno je, da ohranimo uspešen kmetijski sektor, ki bo lahko zagotavljal varno in stabilno dobavo hrane 500 milijonom potrošnikom Evropske unije.«

Predsednik COGECE Christian Pees je povedal: »Ekstremna nestabilnost trga in nepoštena prakse v prehranski verigi resno vplivajo na kmete in

njihove zadrage. Zato je močna SKP, podprta s proračunskimi sredstvi, bistvenega pomena za stabilizacijo trgov ter podpora kmetom in njihovim zadrugam za lažji in boljši nastop na trgu. Velesile, kotso ZDA, Brazilija in Kitajska, obravnavajo svoje kmetijstvu in kmetijsko-živilski sektor kot ključni strateški sektor. Tako ga mora obravnavati tudi Evropa.«

»PREVOD: TATJANA VRBOŠEK

O breskvah in marelicah v Beogradu

Slovenske izkušnje in znanje o marelicah so bile na posvetu zelo dobrodošle.

Četrtega posveta »INOVACIJE U VOČARSTVU, Unapređenje proizvodnje breskve i kajsije«, ki ga je organizirala Univerza v Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Katedra za vočarstvo v dneh od 11. do 12. februarja 2013 na sedežu univerze v Beogradu-Zemunu, smo se udeležile tudi predstavnice KGZS – Zavoda GO in KGZS – Zavoda MB. V programu smo sodelovali s strokovnim prispevkom »Proizvodnja kajsije u Sloveniji - problemi i perspektive«, ki smo ga napisali v soavtorstvu N. Fajt, E. Komel, V. Usenik, B. Donik Purgaj, M. Beber, B. Ambrožič Turk, M. Viršček Marn, I. Mavrič Pleško iz kar štirih strokovnih inštitucij (KGZS – Zavoda GO, KGZS – Zavoda MB, BF Ljubljana in KIS Ljubljana). Ker je v Sloveniji v mladih nasadih marelic problem propadanja sadik velik, smo udeležence na posvetu seznanili, da okužbe s karantenskimi boleznimi na koščičarjih proučujemo tudi preko triletnega CRP projekta z naslovom »Reševanje problematike ustaljenih karantenskih bo-

lezni sadnih vrst Prunus spp. za ohranitev pridelave, katelega nosilec je dr. Irena Pleško Mavrič iz Kmetijskega inštituta Slovenije.

Program posveta je bil zelo bogat, saj se je v enem dnevu zvrstilo veliko predavanj na temo žlahtnjenja breskve in marelice v svetu, o tehnologiji pridelave (različne gojitvene oblike in gostote sajenja, obrezovanja, zaščite, prehrane, ekonomike pridelave), skladiščenja in trženja. Težave z virozami, še posebej s šarko in fitoplazmo ESFY, ki povzročata klorotično zvijanje listov koščičarjev, so, poleg nas, omenjali tudi drugi zunanji predavatelji in poročali, da veliko žlahtniteljev dela predvsem na hibridizaciji in odbiri sort za povečevanje kakovosti plodov in tolerantnosti na šarko.

Naslednji dan so organizatorji pripravili terenske ogledde nasadov v okolici Beograda (Brestovika, Grocke) in ogled najmodernejšega distribucijskega centra PDM iz Pudarcev, ki je šele pred kratkim pričel z delovanjem. Ogledali smo

si tudi fakultetno posestvo »Radmilovac«, ki obsega 86 ha površin, od tega 32 ha neto površin nasadov. Pridelano sad-

je in grozdje na posestvu tudi predelujejo.

»DR. NIKITA FAJT

Za pravilno načrtovanje gnojenja

Preden se lotite setve, preverite vsebnost hranil v tleh.

Za pravilno gnojenje je treba poznati založenost tal s hranili. Da to ugotovimo, je treba dati vzorec tal v analizo v ustrezen laboratorij. Vzorec tal za analizo mora biti pravilno odvzet. Kakovostno vzorčenje opravimo s sondo. Oddati moramo povprečen vzorec, ki je sestavljen iz 20–25 posameznih vzorčkov zemlje, odvzetih po celotni parceli. Skupna masa vzorca naj ne presega 1 kg.

Priporočena globina vzorčenja na njivah in vrtovih je do 20 cm, na travinju do 6 (5) cm, v zatravljenih trajnih nasadih do 30 cm, kjer pa so tla v trajnih nasadih obdelana, vzamemo dva vzorca na globinah od 0 do 20 cm in od 20 do 40 cm.

Za pomoč in navodila se obrnite na kmetijsko svetovalno službo. Povprečen vzorec, ki ste ga ustrezno označili (ime parcele, globina vzorčenja, podatki o lastniku) in napisali, ali gre za njivo, vrt, travnik, sadovnjak ..., dostavite v čistih papirnatih ali plastičnih vrečkah v laboratorij.

Analize zemlje opravljajo tudi laboratoriji, ki delujejo v okviru kmetijsko-gozdarskih zavodov:

- KGZS - Zavod Murska Sobota, tel.: 02 539 14 25;
- KGZS - Zavod Maribor, tel.: 02 228 49 15, 228 49 27;
- KGZS - Zavod Nova Gorica, tel.: 05 335 12 24, 335 51 200 ter
- KGZS - Zavod Ptuj, tel.: 02 749 36 32.

»TONČKA JESENKO

Pravno varstvo kupcev in potrošnikov

Kmetje so udeleženci obeh strani poslovnega odnosa: nastopajo kot prodajalci pridelkov, izdelkov in storitev, predstavljajo pa tudi kupce ali potrošnike teh dobrin. Tokrat se bomo osredotočili na kmeta kot kupca oziroma potrošnika, natančneje na položaj, ko kupi izdelek ali storitev in ugotovi, da nima pričakovanih ali zahtevanih lastnosti.

Kmet lahko nastopa kot:

- a. **kupec**, ki izdelke in storitve pridobiva za namen njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti (za kmetijsko dejavnost);
- b. **potrošnik**, tj. fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja izdelke in storitve za namen izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti (izven kmetijske dejavnosti).

Kadar kupljen izdelek ne deluje brezhibno ali nima lastnosti, ki bi jih moral imeti, imata tako kupec kot potrošnik na voljo zahtevke iz naslova garancije ali zahtevke iz naslova stvarne napake. Instituta sta urejena v Obligacijskem zakoniku in Zakonu o varstvu potrošnikov (ZVPot). Glede na Obligacijski zakonik je ZVPot lex specialis (poseben predpis, ki prevlada nad splošnim predpisom), saj celovito ureja varstvo potrošnikov kot posebne skupine kupcev, ki se jim podeljuje status šibkejšee stranke pri sklepanju prodajnih pogodb. Na ravni EU sta garancija in stvarna napaka urejena v Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij št. 1999/44/ES.

GARANCIJA ZA KMETA KUPCA IN KMETA POTROŠNIKA

Kmet lahko garancijo uveljavlja za izdelke, za katere je garancija

obvezna (tehnični izdelki), in za tiste, za katere je bila garancija dana prostovoljno. **Garancijski zahtevek uveljavlja po določbah ZVPot, ki veljajo tako za kupce kot tudi za potrošnike.** Med garancijske pogoje šteje obveznost za popravila v garancijskem roku in po njem ter garancija za dobavo rezervnih delov.

GARANCIJSKI ZAHTEVKI

Če izdelek ne deluje brezhibno ali se pokvari, lahko kupec ali potrošnik kadarkoli v garancijskem roku, ki je za tehnične izdelke dolg najmanj eno leto, od garanta (proizvajalca, uvoznika ali prodajalca, ki je naveden na garancijskem listu) ali pooblaščenega servisa zahteva brezplačno odpravo napake.

V primeru, da napake ni mogoče odpraviti ali je garant ne odpravi v roku 45 dni (rok se začne šteti naslednji dan po oddaji izdelka garantu in traja neprekinjeno vključno z vikendi in prazniki), **lahko kupec ali potrošnik zahteva zamenjavo izdelka za enak nov in brezhiben kos.**

Če garant ne odpravi napake in ne zamenja izdelka, lahko kupec odstopi od pogodbe in od garanta zahteva vračilo kupnine (ne zgolj dobropis). Enako velja, če izdelka ni več oziroma ni več dobavljiv.

Velja opozoriti, da je pri ga-

ranciji določen vrsti red uveljavljanja zahtevkov, zato kupec ali potrošnik ne more sam izbirati zahtevkov, temveč mora slediti v ZVPot določenemu zaporedju.

Kupcu ali potrošniku, katerega stvar se vzame v popravilo, se lahko za čas popravila zagotovi brezplačna uporaba podobnega izdelka, sicer ima pravico do povračila škode, ki jo je utrpel, ker svojega izdelka v tem času ni mogel uporabljati.

Za zamenjano blago ali zamenjan bistveni del blaga z novim mora garant izdati nov garancijski list. Če je bil celoten izdelek zaradi nepravilnega delovanja bistveno popravljen, začne garancijski rok teči znova od zamenjave oziroma od vrnitve popravljenega izdelka. Če je bil zamenjan ali bistveno popravljen del izdelka, začne (nov) garancijski rok znova teči samo za ta del.

STVARNA NAPAKA ZA KMETA KUPCA IN KMETA POTROŠNIKA

Nekoliko drugačen pa je (pravno gledano) položaj, ko kmet uveljavlja stvarno napako, za katero ni kriva njegova nepravilna uporaba oziroma ta napaka ni posledica njegovega dejanja. **Možnost uveljavljanja stvarne napake velja za kate-rikoli, ne le tehnični izdelek.** To pomeni, da lahko kmet zaradi napake na izdelku, za kate-

rega ni bila dana garancija, uveljavlja pravice iz stvarne napake. Enako se lahko odloči tudi v primeru, če ne želi uveljavljati garancije za izdelek, za katerega je bila dana garancija, temveč želi napako reševati v okviru stvarne napake na izdelku.

STVARNA NAPAKA ZA KMETA KUPCA

Če kmet kupi izdelek za namen opravljanja njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti, ga obravnavamo kot kupca in zanj veljajo določbe Obligacijskega zakonika (npr. nakup traktorja, grabelj, delovnega kombinezona ipd.).

Po določbah Obligacijskega zakonika je napaka stvarna:

- če stvar nima lastnosti, ki so potrebne za njeno običajno rabo ali za promet;
- če stvar nima lastnosti, ki so potrebne za posebno rabo, za katero jo kupec kupuje, ki pa je bila prodajalcu znana ali bi mu bila morala biti znana;
- če stvar nima lastnosti in odlik, ki so bile dogovorjene oziroma predpisane;
- če je prodajalec izročil stvar, ki se ne ujema z vzorcem ali modelom, razen če je bil vzorec ali model pokazan le zaradi obvestila.

Za stvarno napako jamči prodajalec: kupci so z institutom stvarne napake zaščiteni predvsem pred prodajalci, ki dajejo

svojim izdelkom lastnosti, ki ji le-ti nimajo. Če kmet kupi delovno obleko, ki takoj po pranju izgubi barvo in se pretirano skrči, jo lahko takoj vrne. Vile, katerih ročaj se zlomi že pri prvi uporabi, imajo stvarno napako. Traktor, ki ne zmore voziti v strm klanec, čeprav je kmet prodajalcu povedal, kakšne naklone bo moral premagovati na njegovi kmetiji, sicer dela, a vseeno ga zaradi stvarne napake lahko vrne.

KUPČEVA DEJANJA PRI STVARNI NAPAKI

Kupčeva obveznost je prejetu stvar pregledati ali jo dati v pregled, brž ko je to mogoče, in o napakah obvestiti prodajalca v osmih dneh; s tem se odkrijejo očitne napake. Če se potem, ko je kupec prevzel stvar, pokaže, da ima stvar kakšno napako, ki je z običajnim pregledom pri prevzemu ni bilo mogoče opaziti (t. i. skrita napaka), mora kupec obvestiti o njej prodajalca v osmih dneh od dneva, ko je napako opazil. V obvestilu o napaki stvari mora kupec natančneje opisati napako in povabiti prodajalca, da stvar pregleda. Velja, da prodajalec ne odgovarja za napake, ki se pokažejo potem, ko mine šest mesecev, odkar je bila stvar izročena kupcu.

KUPČEVI ZAHTEVKI PRI STVARNI NAPAKI

Kupec, ki je o napaki pravočasno in pravilno obvestil prodajalca, lahko:

- zahteva od prodajalca, da napako odpravi ali da mu izroči drugo stvar brez napake (izpolnitev pogodbe) ali
- zahteva znižanje kupnine ali
- odstopi od pogodbe in zah-

teva vrnitev kupnine (kupec lahko odstopi od pogodbe le, če je poprej pustil prodajalcu primeren dodaten rok za izpolnitev pogodbe).

Kupec ima pravico izbrati kateragakoli izmed naštetih zahtevkov, kljub temu pa ne sme zlorabljeni svojih pravic. Če je varstvo njegovih pravic mogoče doseči na način, ki je za prodajalca lažji, za kupca pa še vedno sprejemljiv, je vztrajanje pri izbiri težje jamčevalne sankcije v nasprotju s temeljnim načelom preprečevanja zlorabe pravic.

V vseh štirih primerih ima kupec pravico zahtevati povrnitev škode, ki mu je nastala zaradi stvarne napake na izdelku.

STVARNI NAPAKI ZA POTROŠNIKA

Enako kot kupec lahko reklamirajo iz naslova stvarne napake potrošnik uveljavlja za vsak kupljeni izdelek. Razlogi za stvarno napako po ZVPot so enaki kot pri določbah Obligacijskega zakonika, instituta se razlikujeta v rokih: potrošnik po ZVPot ima na voljo daljše roke za uveljavljanje svojih pravic kot kupec po Obligacijskem zakoniku.

Iz naslova stvarne napake lahko potrošnik napako na izdelku reklamira zgolj pri prodajalcu, in sicer v dveh mesecih od odkritja stvarne napake, prodajalec pa odgovarja za napake, ki se na izdelku pokažejo po dveh letih od prevzema izdelka.

POTROŠNIKOVIM ZAHTEVKI PRI STVARNI NAPAKI

Potrošnik od prodajalca po lastni izbiri zahteva:

- odpravo napake na blagu ali
- zamenjavo blaga z napako

RAZLIKE MED GARANCIJO IN STVARNI NAPAKO

Pri izdelku, za katerega je bila podeljena garancija, ima kupec ali potrošnik na izbiro zahtevke iz naslova garancije kot tudi zahtevke iz naslova stvarne napake, pri čemer velja, da ne more uveljavljati zahtevkov iz obeh naslovov hkrati, ampak se mora odločiti za enega. Pri izdelkih, ki nimajo garancije, je možno uveljavljati zgolj stvarno napako.

Garancija	Stvarna napaka
Garancijo lahko kupec/potrošnik uveljavlja za tehnični izdelek, za katerega je bila garancija.	Velja za vsak izdelek, ki ga kupec/potrošnik kupi od podjetja.
Kupec/potrošnik lahko napako reklamira kadarkoli v garancijskem roku.	ZVPot – potrošnik mora obvestiti o napaki prodajalca v dveh mesecih od odkritja napake (subjektivni rok). Po preteku dveh let od nakupa prodajalec ne odgovarja več (objektivni rok). Obligacijski zakonik – rok osem dni, odkar je kupec opazil napako (subjektivni rok), in šest mesecev od prevzema stvari (objektivni rok).
Kupec/potrošnik lahko garancijo uveljavlja pri garantu ali pri pooblaščenem servisu.	Kupec/potrošnik lahko reklamirajo zaradi stvarne napake uveljavlja zgolj pri prodajalcu.
Kupec/potrošnik zahteva po vrstnem redu: - odpravo napake; - če popravilo ni mogoče ali ga servis ne izvrši v roku 45 dni, lahko zahteva zamenjavo za nov, brezhiben izdelek; - če garant ne izvede popravila ali ne zagotovi novega izdelka, lahko odstopi od pogodbe in zahteva vračilo kupnine.	Kupec/potrošnik lahko po lastni izbiri zahteva: - odpravo napake ali - zamenjavo za nov brezhiben izdelek ali - vračilo dela plačanega zneska v sorazmerju z napako ali - vračilo kupnine.

z novim brezhibnim blagom ali
- vrnitev dela plačanega zneska v sorazmerju z napako

ali
- vrnitev kupnine.
Enako kot po določbah Obligacijskega zakonika tudi v

tem primeru potrošnik lahko izbere zahtevek po lastni presoji (ob upoštevanju načela prepovedi zlorabe pravic). V vsakem primeru ima potrošnik tudi pravico, da od prodajalca zahteva povrnitev škode, zlasti pa povračilo stroškov materiala, nadomestnih delov, dela, prenoša in prevoza izdelkov.

Potrošnik mora o napaki obvestiti prodajalca (natančno opisati napako) in prodajalcu omogočiti, da izdelek pregleda.

Če napaka ni sporna, mora prodajalec čim prej, najkasneje pa v roku osmih dni, ugoditi enemu izmed naštetih potrošnikovih zahtevkov. Če je obstoj napake sporen, mora podjetje v enakem roku podati potrošniku pisni odgovor. V primeru, da potrošnik in prodajalec sama ne zmoreta rešiti spora, se zadeva preseli na sodišče.

Vse naštetu glede stvarne napake velja tudi za storitve.

POMOČ TRŽNEGA INŠPEKTORATA

Nad izvrševanjem ZVPot (garancija za kupce in potrošnike ter stvarna napaka za potrošnike) bdi Tržni inšpektorat RS. Že sama prijava na tržni inšpektorat pogosto učinkuje tako, da prodajalec, ki krši potrošnikove pravice, spremeni svoje ravnanje. Nadalje inšpektor lahko prodajalcu izreče globo, ne more pa mu naložiti, da napako odpravi oziroma zame-

nja izdelek. Kupec in potrošnik pri garanciji in potrošnik pri stvarni napaki tako lahko svoj zahtevek (po popravilu ali zamenjavi stvari oziroma po vračilu kupnine), če ga zavezanec ne izpolni prostovoljno, uveljavlja le po sodni poti.

» GAŠPER CERAR

Kako pridobiti status kmeta

Status kmeta lahko v skladu s 24. členom Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ) pridobi oseba, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo ali bi se želela ukvarjati s kmetijsko dejavnostjo, je za opravljanje kmetijske dejavnosti ustrezno usposobljena in iz kmetijske dejavnosti ustvarja določen dohodek oziroma dokaže, da bo ustvarila določen dohodek. Status kmeta se lahko uveljavlja zlasti pri nakupu kmetijskih zemljišč (predkupna pravica), oprostivni dajatve (davek na dediščine in darila) ipd.

Vloga za izdajo odločbe o priznanju statusa kmeta se vložijo na upravni enoti, na območju katere leži večji del kmetijskih zemljišč, ki jih uporablja oziroma jih bo pridobil. Vlogi se priložijo ustrezna dokazila in potrdilo o plačilu upravne takse. Podatke iz uradnih evidenc pridobi organ po uradni dolžnosti, nato preveri izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa kmeta in izda odločbo.

Odločba o statusu kmeta je ugotovitvene narave (z njo se zgolj ugotavlja stanje, saj se status kmeta ne ustanavlja ali podeljuje z izdajo odločbe). Neobstoj odločbe o statusu kmeta tako še ne pomeni, da oseba v določenem trenutku ne izpolnjuje pogojev za status kmeta; npr. upravna enota lahko med postopkom prometa s kmetijskimi zemljišči ugotavlja status kmeta. Prav tako odločba o statusu kmeta sama po sebi še

ne pomeni, da je oseba, na katero se odločba nanaša, tudi dejansko kmet v smislu določb ZKZ; to velja še posebej, če je odločba starejšega datuma.

Pogoji, ki jih mora upravna enota preveriti:

1. Fizična oseba je kmet, če:

- je lastnik, zakupnik oziroma drugačni uporabnik kmetijskega zemljišča, ki to zemljišče obdeluje sam ali s pomočjo drugih ali
- je družinski član osebe, ki je lastnik, zakupnik oziroma drugačni uporabnik kmetijskega zemljišča ali
- je oseba, ki je iz kmetijske dejavnosti pridobivala pomemben del dohodka, pa zaradi starosti in delovne nezmožnosti ne opravlja kmetijske dejavnosti na kmetiji, če poskrbi za obdelavo kmetijskih površin ali
- da izjavo na upravni enoti, da bo sama ali s pomo-

čjo drugih obdelovala kmetijska zemljišča, za katera se izkaže, da jih bo pridobila.

2. Ustrezna usposobljenost za opravljanje kmetijske dejavnosti:

- strokovna izobrazba najmanj IV. stopnje kmetijske smeri ali katerakoli izobrazba IV. stopnje in opravljen preizkus po veljavnem programu kmetijskih poklicnih ali srednjih šol s področja kmetijske dejavnosti, ki jo opravlja ali jo namerava opravljati ali
 - pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije za področje kmetijstva ali
 - ustrezno usposobljena je tudi oseba, ki je starejša od 30 let in ima od 15. leta dalje najmanj pet let delovnih izkušenj na kmetiji.
- #### 3. Pomemben del dohodka iz kmetijske dejavnosti:
- kot pomemben del dohodka

iz kmetijske dejavnosti šteje vrednost kmetijskih pridelkov na kmetiji, vključno s prihodki iz naslova ukrepov kmetijske politike in iz naslova državnih pomoči v gospodarskem letu pred ugotavljanjem, ki dosega najmanj dve tretjini letne plače na zaposlenega v RS v istem obdobju (12.500 evrov letnega dohodka); ob tem velja, da dohodka iz gozdarske dejavnosti ni mogoče šteti med dohodke iz kmetijske dejavnosti.

» GAŠPER CERAR

Če tudi vas kaj zanima, pošljite vprašanje na naslov: pr@kgzs.si ali zelena.dezela@kgzs.si. Zanimiva vprašanja in odgovore nanje bomo objavili v Zelenu deželi.

Postanite opaženi, sodelujte na prireditvah PODEŽELJE v mestu 2013

Sodelovati na PODEŽELJU v mestu pomeni postati priljubljen ponudnik kmetijskih pridelkov in izdelkov med Ljubljanci, Koprčani in Mariborčani. Pomeni navdušiti prebivalce in obiskovalce Ljubljane, Kopra in Maribora s tradicionalno kulinariko, glasbo, plesom in vsem, kar odlikuje izjemno podeželsko tradicijo.

RAZPIS za prireditve PODEŽELJE v mestu 1, 2, 3 in 4

Prireditve	Datum	Naslov prireditve	Lokacija
1	Sobota, 23. marec	PODEŽELJE v mestu – velika noč na podeželju	Ljubljana, Pogačarjev trg
2*	Sobota, 11. maj	PODEŽELJE v mestu – dobrote slovenskih kmetij	Ljubljana, Pogačarjev trg
3	Sobota, 25. maj	PODEŽELJE v mestu – pridelano in ponujeno z ljubeznijo	Ljubljana, Pogačarjev trg
4	Sobota, 8. junij	PODEŽELJE v mestu Koper	Koper, Pri Taverni

*Dodatni pogoj za sodelovanje je sodelovanje na ocenjevanju 24. državne razstave Dobrote slovenskih kmetij.

Pisne prijave za razpisane prireditve **sprejemamo do zasedbe mest** na e-naslov: pr@kgzs.si ali po pošti na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana (za PVM).

Namen prireditve je predstavitev in promocija raznolikosti ponudbe slovenskih kmetij (prodaje pridelkov ter izdelkov do-

polnilnih dejavnosti na kmetijah) in kulinarčne ter kulturne dediščine podeželja.

1. V prijavi navedite, na katero prireditve se prijavljate (številko ali naslov prireditve).
2. Navedite kontaktne podatke (ime, priimek, naslov, kontaktni telefon in elektronski naslov, ime kmetije in kaj ponujate).
3. Za prodajo pridelkov dodatna dokumentacija ni potrebna. Za prodajo izdelkov nam pošljite kopijo priglasitvenega lista ali veljavne odločbe o registraciji dopolnilne dejavnosti in kopijo izpisa o registraciji pri pristojnem nadzornem organu: za živila živalskega izvora izpis o registraciji z VURS-a, za živila rastlinskega izvora izpis iz registra pri ZIRS-u.
4. Za prijavo na prireditve pod točko 2 je pogoj sodelovanje na ocenjevanju 24. državne razstave Dobrote slovenskih kmetij.
5. Pogoj za sodelovanje na prireditvi je poravnani članski prispevek Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.
6. Prijavnina je 18 €. Glede plačila vas obvestimo naknadno.

Z veseljem vam posredujemo dodatne informacije in odgovorimo na morebitna vprašanja. Pišite nam na e-naslov: pr@kgzs.si. Veseli bom tudi klicev in sporočil z dodatnimi predlogi in željami! Pokličite na telefon: 01 51 36 609 oz. 041 366 504 – Tatjana Vrbošek.

Sodelujte in postanite opaženi na PODEŽELJU v mestu!

VABIMO

KAJ JE PODEŽELJE V MESTU ...

Je prireditev, ki poteka ob sobotah na mestnih trgih. Svojo ponudbo pridelkov in izdelkov dopolnilnih dejavnosti na kmetijah na vsakem Podeželju v mestu predstavi od 20 do 40 kmetij, odvisno od velikosti prireditvenega prostora. Dogajanje obogatijo ljudski pevci, godci, plesalci in rokodelci. Odvija se kulinarčna zgodba, vezana na letni čas, podeželsko kulturno in kulinarčno tradicijo. Že deveto leto jih organizira Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z mestnimi občinami.

KAKO SODELOVATI...

Podeželje v mestu ponudnikom ponuja priložnost predstaviti

se, biti opažen in dobro prodajati. Vabljeni k sodelovanju:

- s prodajo svojih pridelkov ter izdelkov,
- s kulturnim in kulinarčnim programom.

Pridružite se nam! Skupaj bomo poskrbeli za prijetno vzdušje in zadovoljne obiskovalce s polnimi košaricami domačih dobrot in novimi poznanstvi.

Pohitite s PISNIMI prijavami na razpisane dogodke. Število prodajnih stojnic je omejeno.

Veseli bomo tudi vaših pobud in predlogov pri soustvarjanju kulturnega in kulinarčnega programa. Predloge pošljite na e-naslov: pr@kgzs.si.

» TATJANA VRBOŠEK

NEKAJ IZJAV UDELEŽENCEV PRIREDITEV:

Andrej Kovačič, sadjarska kmetija Kovačič, Bizeljsko

»Podeželja v mestu so za kmetije, ki prodajamo neposredno, nadvse dobrodošla. Na njih se odlično prodaja, vendar tisto pravo se pokaže šele čez čas, ko te kdo pokliče. Še po vsaki prireditvi se je našel kdo, ki me je kasneje poklical in postal dobra stranka.«

Katarina Očko, ekološka kmetija Očko, Laško

»Na Podeželju v mestu rada sodelujem zaradi promocije kmetije. S tem, ko se pojavimo na stojnici, damo možnost ljudem, da vidijo in okusijo naše izdelke. Veliko se jih kasneje vrača. Stranke nas pokličejo, kar je dobro. Če jaz dobro jem, zakaj ne bi še drug?!«

Darinka Čuček, kmetija Čuček, Lenart

»Rada sodelujem na Podeželju v mestu, ker tako pridobim nove stranke. Prodaja se odlično.«

Cvetka Krabonja, kmetija Krabonja, Podgorci pri Ormožu

»Sodelovanje na prireditvah Podeželje v mestu je priložnost, da prikažemo slovensko kakovost. Lahko smo ponosni, da smo v nekaterih stvareh edini. Še posebno sem vesela obiskovalcev iz tujine. Želim si, da bi bilo prireditev Podeželje v mestu še več.«

KGZS - ZAVOD LJUBLJANA
Sadna drevesnica Studenec,
 Studenec 48, 1260 Ljubljana-Polje;
 tel: 01/ 529 17 20, GSM 041/ 762 461
 spletna stran: drevsnica.lj.kgzs.si

V Sadni drevesnici Studenec bodo to pomlad za sajenje na razpolago kvalitetne sadike sadnega drevja: jabolane, hruške, slive, marelice, češnje, višnje, breskve in nektarine, nashi, nešplje, kaki, ribez, kivi, maline, robide, tayberry, orehi, kostanji, leske, ameriške borovnice, trte za brajdo, ... V prodaji je tudi nekaj pomožnega sadjarskega materiala: zaščitne mreže pred voluharjem, zaščita za debla, oporni količki, različna gnojila, sadjarske škarje in žagice.

V času prodaje je drevesnica odprta:

delavnik: 8.00 - 17.00 ure, v soboto: 8.00 - 13.00 ure

Strokovne nasvete in informacije lahko dobite v času prodaje v drevesnici in telefonu: **01 529 17 20, GSM: 041 762 461**, na spletu: drevsnica.lj.kgzs.si

IZOBRAŽEVANJE

KGZS - Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 18. * (N) izvajalci so notranji, (Z) izvajalci so zunanji.

Datum	Naslov	Vrsta	Lokacija	Ura	Ur izobraževanja	Predavatelj(i)*
22. 3. 2013	Delavnica na temo alternativnih poljščin in krompirja v kolobarju	KOP – delavnica	Komenda, dvorana Konjeniškega kluba Komenda	10.00	4	Damjana Iljaš (N) in Peter Dolničar (Z)

Informacije o teh in drugih izobraževanjih lahko dobite na spletni strani www.kgzs.si.

Razpis tekmovanj Mladi in kmetijstvo 2013

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM) tudi letos organizirata tekmovanja Mladi in kmetijstvo.

Na tekmovanjih sodelujejo tričlanske ekipe mladih s podeželja, ki se prijavijo na izpostavi javne službe kmetijskega svetovanja ali pri lokalnem društvu podeželske mladine. Tekmovalci morajo biti člani društva, ki je včlanjeno v Zvezo slovenske podeželske mladine (ZSPM).

Občinska in regijska tekmovanja se izvedejo do 25. marca 2013. Tekmovanja se izvedejo, če se prijavita vsaj dve ekipi. Prvouvrščena ekipa se uvrsti na tekmovanje višje stopnje. Obvezna so regijska tekmovanja, samo zmagovalci teh lahko sodelujejo na državnem tekmovanju. Regijska tekmovanja se organizirajo za naslednja območja: **Primorsko, Gorenjsko, Dolenjsko, Bela krajina, Posavsko, Ljubljansko z Zasavjem, Celjsko, Koroško, Podravska ter Pomursko.**

Državno tekmovanje Mladi in kmetijstvo bo **13. aprila 2013 v Sv. Juriju ob Ščavnici** (v Pomurju). Na državnem tekmo-

vanju sodelujejo ekipe zmagovalke na regijskih tekmovanjih. Brez predhodnega izbora tekmuje tudi ekipa lanskoletnega državnega tekmovanja, ki si je v letu 2012 pridobila čast izvedbe prireditve državnega tekmovanja za leto 2013 (DPM Sv. Jurij ob Ščavnici).

Pravila in razpise tekmovanj na lokalni in regionalni ravni pripravijo organizatorji: lokalno društvo podeželske mladine in javna služba kmetijskega svetovanja. Strokovno komisijo na tekmovanjih sestavljajo organizatorji in strokovnjaki.

Pravilnik državnega tekmovanja je dostopen na spletnih straneh Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije: www.kgzs.si in Zveze slovenske podeželske mladine: www.zveza-zspm.si.

Organizatorji tekmovanj lahko poleg predpisanih vsebin vključijo tudi druge vsebine, le da pravi čas obvestijo tekmovalce. Predpisana literatura je tekmovalcem na voljo na kmetijsko-gozdarskih zavodih, na izposta-

LITERATURA

• Hmeljarstvo

Priročnik za hmeljarje, dr. Dušica Majer (et. al.), Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, Žalec 2002. Poglavlja: hmeljna rastlina, strani 21–29; hmeljni kultivarji, strani 38–46; zasnova novega nasada – obdelava tal v ravnem obdobju, strani 137–168; obiranje hmelja, strani 185–193; predelava hmelja, pivovarstvo, strani 211–218.

• Reja perutnine

Reja kokoši v manjših jatah, Holcman Antonija (et. al.), Kmečki glas, Ljubljana, 2004. Poglavlja: osnovna načela vzreje, strani 55–63; vzreja jarčk za nesnost, strani 64–69; reja kokoši in prireja jajc, strani 70–98, prehrana kokoši nesnic, jarčk in pitovnih piščancev, strani 131–172.

Reja perutnine, piščancev in kokoši, Ločniškar Franc (et. al.), Kmečki glas, Ljubljana 1991. Poglavlje: klima v kurnici, strani 40–50; bolezni, strani 148–187.

• Glavne rastline, namenjene pridelavi olja v Sloveniji

Oljka – živilo, zdravilo, lepilo, Viljanka Vesel (et. al.), strani 10–20 in 31–36.

Pozabljene poljščine, Kocjan Ačko, D. Poglavlja: oljna ogrščica, strani 119–135; sončnica, strani 143–155, buča, strani 167–187.

Nekatere zapostavljene in/ali nove poljščine, Bavec Franci, UM Fakulteta za kmetijstvo, Maribor 2000. Poglavlja: lan, strani 55–63; konoplja, strani 40–53; gorjušica, strani 33–36; riček, strani 105–107.

• Narodne noše na Slovenskem

Akadska folklorna skupina Ozara, Akadska folklorna skupina Ozara, Kranj 2012.

Lani je na kvizu Mladi in kmetijstvo zmagalo društvo podeželske mladine Sv. Jurij ob Ščavnici

vah kmetijske svetovalne službe ter v knjižnicah.

Po zaključnem državnem tekmovanju v znanju Mladi in kmetijstvo se bo izvedlo razširjeno tekmovanje kviza, na katerem se bodo pomerile zmagovalna ekipa državnega tekmovanja, ekipe zamejskih Slovencev in ekipa Dijaške organizacije Slovenije.

ZSPM in KGZS vabita, da se mladi prijavite in pomagajte oblikovati pestre in zanimive prireditve po vsej Sloveniji.

» ANDREJA KRT ŠTOPAR

Zidano zelje

Tole odlično jed za vse ljubitelje kislega zelja in ajdove kaše so pripravili na turistični kmetiji Gačnikov hram, Celje. Vedno navduši, morda tudi zato, ker kislo zelje med drugim pomirja, zmanjšuje stres, izboljšuje možganske sposobnosti, koncentracijo ter krepi imunski sistem.

Sestavine:

- 1,5 kg kislega zelja (ali repe),
- 150 g masti z ocvirki,
- 1 debela čebula,
- 600–700 g mlete svinjine,
- 500 g kuhane ajdove kaše (lahko tudi ječmenova),
- sol, poper, lovorjev list,
- maščoba za pekač,
- 0,5 l kisle smetane,
- 3 jajca za preliv.

Priprava:

V posodo damo mast in na njej prepražimo sesekljano čebulo in dodamo kislo zelje. Malo zalijemo, da se zmehča, dodamo lovorov list ter po okusu sol in poper. V drugi posodi na maščobi prepražimo mleto meso, dodamo začimbe: sol, poper, lovorjev list, ščep majarona, timijan in zalijemo z vročo vodo. K dušenemu mesu dodamo kuhano ajdovo kašo in premešamo. Pekač namastimo, nanj nalozimo plast zelja, nanjo plast kaše z mletim mesom in ponovljamo nalaganje plasti do vrha pekača. Na vrhu mora biti zelje. Zmešamo kislo smetano z jajci ter polijemo čez zelje. Pečemo 30 minut v pečici na 170°C. Pečeno jed razrežemo na kose

in postavimo na tople kroznike. Poleg lahko ponudimo gobovo omako ali le kislo smetano.

Več receptov najdete na sple-

tni strani www.zarazvojpodezelja.si in www.facebook.com/pages/SKP-kakovost-varnost-blaginja-razvoj/

Pošljite nam recept in fotografijo domačih jedi

Vabimo vas, da nam pošljete zanimive kuharske recepte in fotografije jedi na e-naslov: pr@kgzs.si. Izbrane bomo objavili na spletni strani www.zarazvojpodezelja.si, avtorje pa nagradili s knjižico receptov Diši, diši iz domače kuhinje.

Nagradna uganka

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. marca na naslov: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Celovška 135, 1000 Ljubljana, s pripisom **NAGRADNA UGANKA**. Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Poljščina, ki so jo prinesli iz Amerike							
Skrajšano ime za evropsko povezavo							
Pijača, za katero potrebujemo med drugim hmelj							
Knjiga s seznamom dohodkov zemljiškega gospoda od podložnikov							
Letni čas spravila večine pridelkov							
Iglavec, ki pozimi odvrže iglice							
Samec domače živali, ki ima volno							
Vrsta hrasta							
Kurivo, ki ga pridobivajo v kopah							
Največja zver pri nas							
Največji kmetijski sejem v Sloveniji							
Začimbna zelenjadnica s pekočim okusom							
Dovoljen letni posek lesa							

Kraji z zanimivimi imeni

Pijana gora

V Sloveniji sta dva kraja s tako pomenljivim imenom, in sicer v Dolenjskem gričevju. Eden se nahaja v bližini kraja Raka na Dolenjskem, drugi pa je vinska goriča v trikotniku med Škocjanom, Mokronogom in Sevnico in je sestavni del vasi Gorenje Dole. Širše je znana slednja, saj jo v svojem potopisu *Od Mokronoga do Pijane gore* omenja pisatelj Prežihov Voranc.

Voranc je med službovanjem na Dolenjskem pred drugo svetovno vojno prehodil številne poti. Ko je obiskal vinorodne goriče nad Škocjanom, je v omenjenem potopisu zapisal: »... Hodil sem morda po najlepših krajih sveta, po krajih, ki so po svoji legi, po svojem modrem nebu in po svojih prečudovitih barvah najlepší na Slovenskem ...«

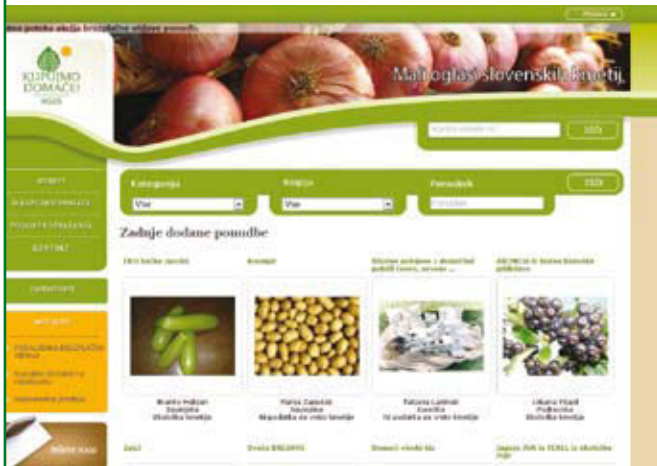
Njegove besede lahko razumemo, saj se s Pijane gore odpre razgled na Gorenje in Dolenje Dole, Škocjansko dolino, Šentjernejsko in Krško polje, porečje Krke do Novega mesta ter Gorjance, ob jasnem vremenu lahko v daljavi uzremo celo Snežnik.

» MARJAN PAPEŽ

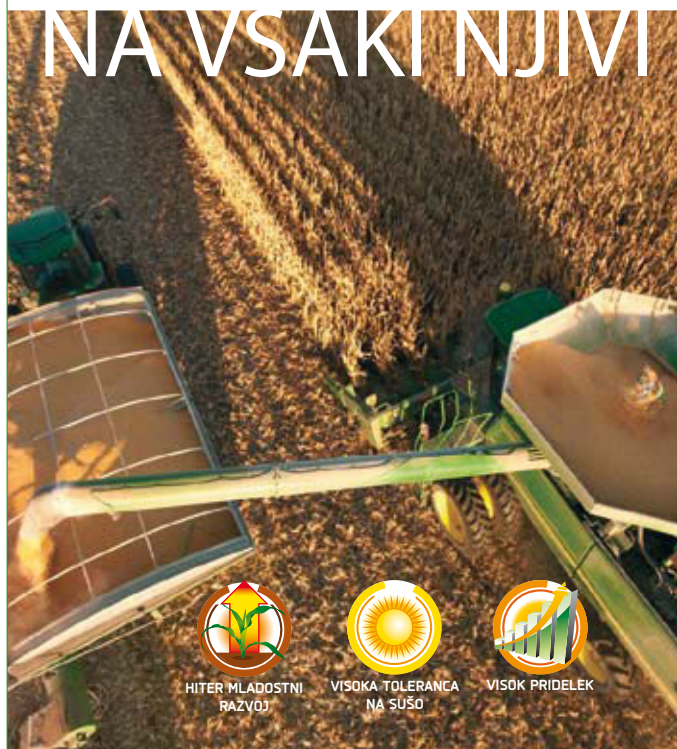

www.kupujmodomace.si

Vabimo vas, da se nam pridružite na spletni strani Kupujmo domače in predstavite ponudbo vaše kmetije ter tako s pomočjo neposredne prodaje povečate svoj dohodek na kmetiji. Vse, kar potrebujete, je dostop do spleta in nekaj malega računalniškega znanja, lepa fotografija vaših pridelkov in izdelkov ter deset minut časa. Vaše sodelovanje je namreč brezplačno!

USPEŠNI NA VSAKI NJIVI

HITER MLADOSTNI
RAZVOJ

VISOKA TOLERANCA
NA SUŠO

VISOK PRIDELEK

PIONEER KLUB 2013

Kupite 8 vreč 25 MK koruze Pioneer in jakna flis je vaša!

KOLIČINSKI POPUST

Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust
in sicer 1,0 EUR za vsako vrečo.

Kako v klub in do bonitet: Ob nakupu vsaj 8 vreč pošljite, najpozneje do 31.07.2013, na naš naslov spodaj, račun o nakupu koruze (to je lahko kopija računa z žigom trgovine), kjer mora biti razviden vaš naslov in nagrada je vaša. Tisti, ki pa kupite vsaj 16 vreč in ste upravičeni do posebnega popusta, boste prejeli vrednost količinskega popusta na vaš TR račun, ki ga navedete na računu ali pa boste prejeli ček, ki ga lahko vnovčite v banki, izdajateljici čeka. Ček vam bomo poslali v času od 31.09.2013 do 30.11.2013. Pioneer jakno vam dostavi na dom naš promotor. Vsaka kmetinja prejme le eno jakno, ne glede na število poslanih računov. Število paketov je omejeno.

Pioneer Semena Holding GmbH, Parndorf
PSH poslovno svetovanje, Podružnica Murska Sobota
Markišavska cesta 10, 9000 Murska Sobota
tel. 02 521 36 20, faks: 02 521 36 29
<http://slovenia.pioneer.com>

DuPont ovalni logotip je blagovna znamka DuPonta.
©, TM, SM Blagovne znamke in storitvene znamke Pioneer. © 2012 PHIL.

Pioneer hibridi koruze za setev 2013

Na različnih področjih celotne Slovenije testiramo naše hibride, kar kmetovalcem zagotavlja doseganje zanesljivih, visokih in kvalitetnih pridelkov. Tako se naši hibridi za zrnje že več let dokazano odlikujejo z najnižjo vlago, maksimalnim pridelkom in izjemno kvaliteto. Hibride za silažo pa odlikuje pridelok suhe snovi in izjemna prebavljivost, kar se odraža v najvišjem pridelku mleka ali mesa.

Šampioni Pioneer za setev 2013

P9175 FAO 320 - nova zvezda prihodnosti	P0216 FAO 430 - nov hibrid brez konkurence v silaži in bioplinu
P9915 FAO 400 - nov šampion v proizvodnji silaže	P1114 FAO 580 - nov izjemen hibrid za Primorsko v zrnju in silaži
PR31Y43 FAO 690 - nov šampion Primorske	PR38A79 FAO 330 - vodilni hibrid v zrnju v Sloveniji
P9578 FAO 350 - šampion v proizvodnji zrna	P9494 FAO 370 - rekorder v zrnju
PR37K92 FAO 370 - šampion težjih tipov tal in za prašičerejce	PR37N01 FAO 390 - vodilni šampion v Sloveniji

Poleg naštetih so v ponudbi še ostali hibridi iz naše bogate palete proizvodov: PR38Y34 FAO 320, PR38N86 FAO 320, P9400 FAO 340, PR38A24 FAO 380, PR37D25 FAO 400, PR37F73 FAO 410, PR36K67 FAO 450, PR33Y74 FAO 600, PR39R20 FAO 290 in ostali.

V PONUDBI: Možnost naročila semena, dodatno tretiranega z Mesurodom.

Več informacij glede najboljših hibridov za vašo njivo dobite pri naši strokovni službi ali pri vašem trgovcu.

Rastlinjaki

2 x 4 m

3 x 4 m

3 x 4 m le 240 eur

Za naročilo in informacije pokličite ali pišite na e-naslov: profilplast@profilplast.si

031/675 639

Dostava po pošti 30 EUR.

- rastlinjaki po meri
- menja se le folija (na 5 do 8 let)
- primerni za zimsko zelenjavo, poleti za paradižnik

Profilplast, d. o. o.
Zavrh nad Dobro 10
3204 Dobrna
www.profilplast.si
e-naslov: profilplast@profilplast.si

GRM NOVO MESTO-CENTER BIOTEHNIKE IN TURIZMA
Sevno 13, 8000 Novo mesto, T: 07 393 47 00,
www.ksgrm.net, sksgrm.nm@guest.arnes.si

Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija

biotehniška gimnazija, kmetijsko-podjetniški tehnik, hortikulturni tehnik, naravovarstveni tehnik, kmetijsko-podjetniški tehnik - PTI, hortikulturni tehnik - PTI, gospodar na podeželju, vrtnar, cvetličar, slaščičar, mesar, pomočnik v biotehnik in oskrbi

Srednja šola za gostinstvo in turizem

gastronomske in hotelske storitve (kuhar, natakar, oskrbnik), gastronomija in turizem, gastronomija - PTI

Višja strokovna šola

upravljanje podeželja in krajine, gostinstvo in turizem, naravovarstvo

Vabljeni k vpisu